

МАКРОМОДУЛЬ V : КУЛЬТУРОЛОГІЯ ОСВІТИ**Зміст навчальної програми**

Пояснювальна записка	287
Структура програми навчальної дисципліни	291
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	291
II. Тематичний план навчальної дисципліни	292
III. Програма	293
Змістовий модуль 1. Культурологія освіти як галузь наукового знання	293
Тема 1. Освіта як складова культури та сфера культурного творення суспільства	293
Тема 2. Сутність, предмет та завдання культурології освіти як складової освітології	298
Питання до модульного контролю 1	303
Список рекомендованої літератури до змістового модуля 1	304
Змістовий модуль 2. Культурологічний підхід в освіті	306
Тема 3. Науковий тезаурус культурології освіти	306
Тема 4. Соціокультурні освітні технології	309
Тема 5. Культурологічні етапи розвитку освіти	310
Тема 6. Культурологічні витоки розвитку системи освіти, педагогічних ідей, просвітницької, наукової та педагогічної діяльності в Україні	314
Питання до модульного контролю 2.....	317
Список рекомендованої літератури до змістового модуля 2	319
Змістовий модуль 3. Полікультурна та міжкультурна освіта.....	322
Тема 7. Сутність, цілі та завдання полікультурної та міжкультурної освіти	323
Тема 8. Формування багатовимірної ідентичності людини	329
Питання до модульного контролю 3.....	334
Список рекомендованої літератури до змістового модуля 3	335

IV.	Навчально-методична карта дисципліни «Культурологія освіти» ..	339
V.	Карта самостійної роботи студента	341
VI.	Контроль за індивідуальною роботою студентів	342
VII.	Підсумковий модульний контроль	343
VIII.	Список рекомендованої літератури до всього курсу	347
	Основна література	347
	Додаткова література	352

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Культурологія освіти, як складова освітології, є новою навчальною дисципліною в системі гуманітарної освіти. Оскільки освітологія є своєрідною освітньою синергетикою для дослідження сфери освіти, то такий синергізм найбільш яскраво виявляється при дослідженнях освіти як складової культури, унікального соціокультурного феномену, що розкриває взаємозалежність і взаємозумовленість множинності культур і освітніх систем, що їх відображають, взаємовплив культури та освіти. Культурологія освіти сприяє створенню такого освітнього простору, де найбільш повно взаємодіють різні культури, формується толерантність і повага до Іншого та культури Іншого, відбувається усвідомлення, що глобальна культура складається з різних культур, множинність яких і створює її унікальне забарвлення й забезпечує здатність до саморозвитку як її цілісності, так і кожної її складової. Культурологія освіти – науковий напрям, що формується на стику філософії освіти, культурології, культурної психології і інноваційної педагогіки, пояснює весь комплекс культурних проблем освіти та системно інтерпретує освіту як культурний феномен.

Робоча навчальна програма з дисципліни «Культурологія освіти» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів відповідно до навчального плану спеціальності 8.18010020 «Управління навчальним закладом».

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій МОН України (лист № 1/9-736 від 06.12.2007 р.) «Про Перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра».

Згідно з навчальним планом спеціальності 8.18010020 «Культурологія освіти» загальний обсяг дисципліни складає три залікових кредити (108 годин), що об'єднує всі види навчальної діяльності студента: аудиторні заняття (36 годин), самостійна робота (36 годин), індивідуальна робота (4 години), консультації (8 годин), контрольні заходи (модульний контроль, підсумковий модульний контроль). Вивчення навчальної дисципліни завершується підсумковим модульним контролем у формі захисту екзамену.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма містить 3 змістові модулі.

Кожний змістовий модуль містить за кожною темою, яка входить до даного модуля, опис повного циклу підготовки з теми за змістом, організаційними формами навчання, видами контролю. Структура опису кожної теми включає: назву теми; зміст лекції; зміст семінарських занять із теми; зміст самостійної роботи з теми; питання або завдання для модульного контролю; список літератури до теми (основний і додатковий).

Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати магістрант відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритм вивчення навчального матеріалу дисципліни «Культурологія освіти», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень магістрантів.

Навчальна дисципліна «Культурологія освіти» є теоретичною і світоглядною основою професійної підготовки магістрантів до професійно-педагогічної діяльності в умовах полікультурного середовища та вирішення культурологічних проблем в освіті.

Метою курсу «Культурологія освіти» є формування знань про культурно-історичні, соціокультурні, культурно-психологічні умови розвитку освіти; створення умов для осмислення сучасної освіти як соціокультурної технології; дослідження функцій освіти з відтворення історичної культури суспільства, культурної традиції та підготовки магістрантів до участі в реалізації програм подальшого соціокультурного розвитку, до інноваційної діяльності.

Завдання вивчення дисципліни. Вивчення дисципліни спрямоване на формування здатностей до:

- удосконалення та розвитку інтелектуального і загальнокультурного рівня;
- самостійного навчання новим методам дослідження, до зміни наукового та науково-виробничого профілю своєї професійної діяльності;
- застосування культурологічних знань в управлінській і професійній діяльності та соціальній практиці; вільне володіння теоріями, категоріями і методами, що пов'язані з вивченням культурних форм, процесів, практик;

– готовності використовувати поглиблені спеціалізовані знання у галузі культурології для вирішення практичних завдань шкільної освіти, а також науково-дослідних, науково-практичних та прикладних завдань професійної діяльності;

– застосування у практичній діяльності професійних знань теорії і методів впровадження соціокультурних технологій.

Місце курсу в професійній підготовці фахівця. Зміст навчальної дисципліни «Культурологія освіти» складений з урахуванням того, що магістранти протягом навчання в університеті мають досвід життєвої, професійної та управлінської діяльності, а також прослухали теоретичні курси з педагогіки та культурології. Навчальна дисципліна «Культурологія освіти» є логічним продовженням професійної підготовки, спрямована на розвиток професійно-значущих культурних якостей магістрантів, їх здатності до творчої та інноваційної діяльності.

Магістрант у результаті вивчення навчальної дисципліни «Культурологія освіти» **повинен:**

– знати основні категорії та поняття, пов'язані з різноманітними аспектами вивчення освітньої тематики; засади культурологічного вивчення освітніх проблем; культурологічні принципи функціонування сучасної освітньої системи.

– вміти вільно володіти категоріальним апаратом даної галузевої науки, головними джерелами та додатковими матеріалами з дослідження проблем культурології освіти; аналізувати проблеми освіти в контексті саме культурологічного підходу. Магістрант має володіти навичками принципів застосування набутих теоретичних знань для використання їх у культурологічних дослідженнях з освітньої проблематики.

Зміст самостійної роботи з курсу «Культурологія освіти» спрямований на поглиблення теоретичних знань та формування наукового світогляду, розвиток методологічної культури відповідно до змісту навчальної дисципліни, самостійного і творчого мислення, професійно-значущих і творчих якостей, здатності до інноваційної діяльності, вміння щодо пошуку, відбору, обробки та аналізу наукової інформації та методичних джерел, навчання упродовж життя. Усе це має сприяти професійному становленню й професійно-творчому розвитку та саморозвитку магістрантів, їх підготовці до інноваційної професійної діяльності в умовах соціокультурного середовища.

Від магістрантів вимагається:

1. Ведення тематичного словника.
2. Опрацювання наукових джерел з кожної теми за формою, яка обирається самостійно (конспект, тези, план, таблиця, схема, висновки тощо), з визначенням особистого ставлення до змісту роботи (за бажанням).

3. Доповнення списку рекомендованих джерел до кожної теми науковими працями, які студент підібрав самостійно і які відображають напрями його магістерської праці або наукових уподобань.

4. Порівняння викладу (або змісту) матеріалу з певного питання у різних джерелах.

5. Формувати й висловлювати своє міркування щодо питань проблемного характеру відповідно до кожної теми, що сприяє усвідомленню актуальних проблем вищої освіти й пошуку засобів їх вирішення, загостренню уваги на суперечностях, які виникають відповідно до конкретних умов педагогічного процесу та життєвих ситуацій.

6. Виконання завдань на розвиток рефлексивних умінь, аналіз і самооцінку власної управлінської та професійної діяльності, професійно-значущих рис своєї особистості.

Наприкінці вивчення курсу важливо проаналізувати оцінку магістрантами якості його засвоєння в цілому та за окремими темами. Доцільно проаналізувати зміни у науковому світогляді кожного студента, у рівні сформованості його культурних умінь та навичок.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	Напря́м, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 3 кредити</p> <p>Змістові модулі: 3 модулі</p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): 108 годин</p> <p>Тижневих годин: 2 години</p>	<p>Спеціальність 8.18010020 «Управління навчальним закладом»</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр»</p>	<p>Нормативна Рік підготовки: 1/2 Семестр: 1/2</p> <p>Аудиторні заняття: 36 годин, з них:</p> <p>Лекції (теоретична підготовка): 16 годин</p> <p>Семінарські заняття: 12 годин</p> <p>Індивідуальна робота: 4 години</p> <p>Модульний контроль: 4 години</p> <p>Підсумковий модульний контроль: 36 год¹⁶</p>

¹⁶ Форма підсумкового модульного контролю обирається викладачем в залежності від обсягу матеріалу та цільової аудиторії.

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль	Підсумковий контроль (екзамен)
Змістовий модуль 1. Культурологія освіти як галузь наукового знання									
1.	Освіта як складова культури та сфера культурного творення суспільства	9	4	2	2		5		
2.	Сутність, предмет та завдання культурології освіти як складової освітології	11	6	2	2	2	5		
Разом:		21	11	4	4	2	10	1	
Змістовий модуль 2. Культурологічний підхід в освіті									
3.	Науковий тезаурус культурології освіти	6	2	2			4		
4.	Соціокультурні освітні технології	6	2	2			4		
5.	Культурологічні етапи розвитку освіти	8	4	2	2		4		
6.	Культурологічні витоки розвитку системи освіти, педагогічних ідей, просвітницької, наукової та педагогічної діяльності в Україні	8	4	2	2		4		
Разом:		30	14	8	4		16	2	
Змістовий модуль 3. Полікультурна та міжкультурна освіта									
7.	Сутність, цілі та завдання полікультурної та міжкультурної освіти	11	6	2	2	2	5		
8.	Формування багатомірної ідентичності людини	9	4	2	2		5		
Разом:		57	11	4	4	2	10	1	36
Всього за навчальним планом:		108	36	16	12	4	36	4	36

ІІІ. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. КУЛЬТУРОЛОГІЯ ОСВІТИ ЯК ГАЛУЗЬ НАУКОВОГО ЗНАННЯ

Основні поняття модуля:

Культура; освіта; функції освіти; гуманізація освіти; освітологія; культурологія освіти; соціокультурний розвиток суспільства; культурологічна парадигма освіти; соціальна та культурна свідомість; соціокультурна цілісність; інкультурація; культурологічні знання; культурологічні норми.

ТЕМА 1.

ОСВІТА ЯК СКЛАДОВА КУЛЬТУРИ ТА СФЕРА КУЛЬТУРНОГО ТВОРЕННЯ СУСПІЛЬСТВА

ЛЕКЦІЯ 1.

Суперечності і проблеми розвитку освіти на сучасному етапі. Взаємозв'язок понять «освіта» та «культура». Взаємозалежність і взаємопроникнення освіти й культури. Культуротворча місія освіти. Освіта як засіб формування світогляду та загальнокультурного рівня людини. Освіта як сфера культурного творення суспільства. Основні функції культури та їх віддзеркалення у сфері освіти. Роль системи освіти у формуванні суспільної та індивідуальної свідомості, культурного потенціалу суспільства. Взаємозалежність та взаємозумовленість множинності культур і освітніх систем. Взаємовплив суспільства, культури та освіти.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 1.1.

Освіта як соціокультурний феномен

План

1. Поняття освіти як соціокультурного феномену.
2. Вплив освіти на загальну стратегію соціокультурного розвитку суспільства.

3. Освіта як найважливіший канал міжпоколіннєвої трансляції культури.

4. Освіта як найважливіший інструмент впровадження культури, культурних знань і культурних норм у масову суспільну свідомість.

Список рекомендованої літератури до семінарського заняття 1.1.

Основна література:

Андрущенко В. П. Основні тенденції розвитку вищої освіти України на рубежі століть. (Спроба прогностичного аналізу) / В. П. Андрущенко // Вища освіта України. – 2001. – № 1. – С. 16.

Баканурський А. Культурологія / А. Баканурський. – К., 2004. – 197 с.

Бокань В. Культурологія / В. Бокань. – К. : МАУП, 2000. – 240 с.

Більченко Є. Проблема тексту культури в змісті освіти / Є. Більченко // Шлях освіти. – 2007. – №3. – С. 8–12.

Гуревич П. Культурологія: Учебник. / П. Гуревич. – М. : Гардарики, 2005. – 280 с.

Данилюк А. Я. Принцип культурогенеза в освіті / А. Я. Данилюк // Педагогіка. – 2008. – №10. – С. 3–8.

Закон України «Про вищу освіту» (від 17.01.2002 р. № 2984-III) // Голос України. – 2002. – № 43 (2794) (5 бер.). – С. 10–15.

Закон України «Про освіту» // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 21.

Зязюн Л. Гуманістична парадигма освіти і виховання / Л. Зязюн // Вища освіта України. – 2002. – № 3. – С. 111–116.

Зуєв В. Криза освіти: український контекст / Віталій Зуєв, Валентина Зуєва // Вища освіта України. – 2010. – № 2. – С. 8.

Кумбс Ф. Г. Кризис образования в современном мире : системный анализ / Ф. Г. Кумбс. – М. : 1970. – 261 с.

Кремень В. Г. Духовність і культура суспільства визначаються розвитком освіти / В. Г. Кремень // Освіта у полікультурних суспільствах / за редакцією Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Єжи Нікіторовича, Світлани Сисоевої. – Вища педагогічна школа СПВ. Університет в Б'ялостоці. – Варшава, 2012. – 392 с. – С. 45–55.

Кремень В. Г. Освіта в структурі цивілізаційних змін / В. Г. Кремень // Освіта. – 2010. – № 47-48 (5430-5431). – С. 4.

Мудрак В. І. Соціокультурний аспект розвитку вищої освіти в постіндустріальному суспільстві / В. І. Мудрак // Культура і сучасність. – 2005. – № 1. – С. 119–127.

Рогова О. Г. Аксиологічний аспект гуманітарної парадигми освіти [Електронний ресурс] / О. Г. Рогова // Філософія № 4 (72). – 2010. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Grani/2010_4/F-7.pdf.

Сисоева С. О. Розвиток освіти в умовах полікультурного глобалізованого світу / С. О. Сисоева // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти: зб. наук. праць / за ред. Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Світлани Сисоевої. – Хмельницький : ПП Заколотний М.І., 2011. – 433 с. – С. 49–56.

Сисосва С. О. Освіта у сучасному світі / С. О. Сисосва / Освітologia – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти: матер. Всеукр. наук.-практ. конф., 15 груд. 2010 р. / МОН України, НАПН України, ГУОН КМДА, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка та ін. / За заг. ред. Огнев'юка В. О. [редкол. : В. О. Огнев'юк, Л. Л. Хоружа, С. О. Сисосва, Г. С. Лозко]. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2010. – 192 с. – С. 10–15.

Огнев'юк В. О. Роль освіти у формуванні цінностей демократичного суспільства / В. О. Огнев'юк // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти : зб. наук. праць / за ред. Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Світлани Сисосевої. – Хмельницький : ПП Заколodний М.І., 2011. – 433с.

Огнев'юк В. О. Освіта – сутність часу! [Електронний ресурс] / В. О. Огнев'юк // Коментарі до Інформаційного збірника МОН України. – 2009. – № 11. – Режим доступу до журн. : www.ippo.org.ua/files/новини/ОСТАННІ_НОВИНИ/2009/.../2.do.

Освітologia : витоки наукового напрямку : Монографія / За ред. В. О. Огнев'юка ; Авт.кол. В. О. Огнев'юк, С. О. Сисосва, Л. Л. Хоружа, І. В. Соколова, О. М. Кузьменко, О. О. Мороз. – К. : ВП «Едельвейс», 2012. – 336 с.

Філіпчук Г. Г. Культурологічна основа сучасної освіти / Г. Г. Філіпчук // Педагогічна і психологічна науки в Україні (до 15-річчя АПН України) / ред. колегія Сухомлинська О. В., Бех І. Д., Луговий В. І. – К. : Педагогічна думка, 2007. – Т.2. Дидактика, методика, інформаційні технології. – 367 с. – С. 37–45.

Kuźmenko, Olga. Oświatologia – nowy kierunek zintegrowanego poznawania oświaty / Olga Kuźmenko / Całościowe ujęcia edukacji – ku spotkaniu z oświatologią; redakcja : Tadeusz Lewowicki, Wiktor O. Ogniewjuk, Swietłana O. Sysojewa. – Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZNP. – Warszawa, 2011- S.199-206.

Sysojewa, Swietłana. Oświata jak obiekt badań / Swietłana Sysojewa // Całościowe ujęcia edukacji – ku spotkaniu z oświatologią. Red. T. Lewowicki, W. Ogniewjuk, S. Sysoewa. Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZPN, Warszawa, 2011. – 242 s., – S.67–85.

Додаткова література:

Культура : теории и проблемы : Учебное пособие для студентов и аспирантов гуманитарных специальностей / П. Ф. Кузнецова, В. М. Межуев, И. О. Шайтанов и др. – М. : Наука, 1995. – 279 с.

Огнев'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку / В. О. Огнев'юк. – К. : Знання України, 2003. – 448 с. – Бібліогр. : с. 437–446.

Сергеева Т. Современное образование в контексте парадигмы «личность – образование – социум» / Т. Сергеева // Дайджест педагогічних ідей та технологій школа-парк. – 2001. – № 5–6. – С. 26–30.

Сисосва С. О. Сфера освіти як об'єкт дослідження / С. О. Сисосва // польсько-український / українсько-польський щорічник «Освітologia». – К. : ВП «Едельвейс». – 2012. – Випуск I. – 120 с. – С. 22–29.

Ярошенко А. О. Ціннісний дискурс освіти / А. О. Ярошенко. – К., 2004.

САМОСТІЙНА РОБОТА 1.1.

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. Перевести основну інформацію теми в мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. На основі опрацювання наукової літератури виконати такі завдання:

1. Проаналізувати зміст понять «освіта» і «культура». Здійснити відбір науково-педагогічних праць та досліджень, в яких висвітлюється ця проблема.

2. Дати характеристику сучасного «культуроцентричного світу».

3. Розкрити зміст основних функцій освіти. Систематизувати культуротворчі функції освіти.

4. Культурно-освітній простір як соціально-педагогічна система. Навести приклади. Висновки обґрунтувати.

Список рекомендованої літератури до теми 1.

Основна література:

Андрущенко В. П. Основні тенденції розвитку вищої освіти України на рубежі століть. (Спроба прогностичного аналізу) / В. П. Андрущенко // Вища освіта України. – 2001. – № 1. – С. 16.

Баканурський А. Культурологія / А. Баканурський. – К., 2004. – 197 с.

Бокань В. Культурологія / В. Бокань. – К.: МАУП, 2000. – 240 с.

Більченко Є. Проблема тексту культури в змісті освіти / Є. Більченко // Шлях освіти. – 2007. - №3. – С. 8–12.

Гуревич П. Культурологія : Учебник. / П. Гуревич. – М. : Гардарики, 2005. – 280 с.

Данилюк А. Я. Принципи культурогенезу в освіті / А. Я. Данилюк // Педагогіка. – 2008. – №10. – С. 3–8.

Закон України «Про вищу освіту» (від 17.01.2002 р. № 2984-III) // Голос України. – 2002. – № 43 (2794) (5 бер.). – С. 10–15.

Закон України «Про освіту» // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 21.

Зязюн Л. Гуманістична парадигма освіти і виховання / Л. Зязюн // Вища освіта України. – 2002. – № 3. – С. 111–116.

Зуєв В. Криза освіти : український контекст / Віталій Зуєв, Валентина Зуєва // Вища освіта України. – 2010. – № 2. – С. 8.

Кумбс Ф. Г. Кризис образования в современном мире : системный анализ / Ф. Г. Кумбс. – М. : 1970. – 261 с.

Кремень В. Г. Духовність і культура суспільства визначаються розвитком освіти / В. Г. Кремень // Освіта у полікультурних суспільствах / за редакцією Василя Кременя,

Тадеуша Левовицького, Ежи Нікіторовича, Світлани Сисоевої. – Вища педагогічна школа СПВ. Університет в Б'ялостоці. – Варшава, 2012. – 392 с. – С.45–55.

Кремень В. Г. Освіта в структурі цивілізаційних змін / В. Г. Кремень // Освіта. – 2010. – № 47-48 (5430-5431). – С. 4.

Мудрак В. І. Соціокультурний аспект розвитку вищої освіти в постіндустріальному суспільстві // Культура і сучасність. – 2005. – № 1. – С. 119–127.

Рогова О. Г. Аксиологічний аспект гуманітарної парадигми освіти [Електронний ресурс] / О. Г. Рогова // Філософія №4 (72). – 2010. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Grani/2010_4/F-7.pdf.

Сисоева С. О. Розвиток освіти в умовах полікультурного глобалізованого світу / С. О. Сисоева // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти: зб. наук. праць / за ред. Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Світлани Сисоевої. – Хмельницький: ПП Заколотний М. І., 2011. – 433 с. – С. 49 – 56.

Сисоева С. О. Освіта у сучасному світі / С. О. Сисоева / Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти: матер. Всеукр. наук.-практ. конф., 15 груд. 2010 р. / МОН України, НАПН України, ГУОН КМДА, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка та ін. / За заг. ред. Огнев'юка В. О. [редкол.: В. Огнев'юк, Л. Л. Хоружа, С. О. Сисоева, Г. С. Лозко]. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2010. – 192 с. – С. 10–15.

Огнев'юк В. О. Роль освіти у формуванні цінностей демократичного суспільства / В. О. Огнев'юк // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти: зб. наук. праць / за ред. Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Світлани Сисоевої. – Хмельницький: ПП Заколотний М.І., 2011. – 433с.

Огнев'юк В. О. Освіта – сутність часу! [Електронний ресурс] / В. О. Огнев'юк // Коментарі до Інформаційного збірника МОН України. – 2009. – № 11. – Режим доступу до журн.: www.ippro.org.ua/files/новини/ОСТАННІ_НОВИНИ/2009/.../2.do.

Освітологія: витоки наукового напрямку: Монографія / За ред. В. О. Огнев'юка; Авт.кол. В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоева, Л. Л. Хоружа, І. В. Соколова, О. М. Кузьменко, О. О. Мороз. – К.: ВП «Едельвейс», 2012. – 336 с.

Філіпчук Г. Г. Культурологічна основа сучасної освіти / Г. Г. Філіпчук // Педагогічна і психологічна науки в Україні (до 15-річчя АПН України) / ред. колегія Сухомлинська О. В., Бех І. Д., Луговий В. І. – К.: Педагогічна думка, 2007. – Т.2. Дидактика, методика, інформаційні технології. – 367 с. – С. 37–45.

Kuźmenko, Olga. Oświatologia – nowy kierunek zintegrowanego poznawania oświaty / Olga Kuźmenko / Całościowe ujęcia edukacji – ku spotkaniu z oświatologią; redakcja: Tadeusz Lewowicki, Wiktor O. Ogniewjuk, Swietłana O. Sysojewa. – Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZNP. – Warsyawa, 2011- S.199-206.

Sysojewa, Swietłana. Oświata jak obiekt badań / Swietłana Sysojewa // Całościowe ujęcia edukacji – ku spotkaniu z oświatologią. Red. T. Lewowicki, W. Ogniewjuk, S. Sysoewa. Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZPN, Warszawa, 2011. – 242 s., – S.67 – 85.

Додаткова література:

Культура: теории и проблемы: Учебное пособие для студентов и аспирантов гуманитарных специальностей / П. Ф. Кузнецова, В. М. Межуев, И. О. Шайтанов и др. – М.: Наука, 1995. – 279 с.

Огнев'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку / В. О. Огнев'юк. – К.: Знання України, 2003. – 448 с. – Бібліогр.: с. 437–446.

Сергеева Т. Современное образование в контексте парадигмы «личность – образование – социум» / Т. Сергеева // Дайджест педагогічних ідей та технологій школа-парк. – 2001. – № 5–6. – С. 26–30.

Сисоєва С. О. Сфера освіти як об'єкт дослідження / С. О. Сисоєва // Польсько-український/ українсько-польський щорічник «Освітологія». – К.: ВП «Едельвейс». – 2012. – Випуск I. – 120 с. – С. 22–29.

Ярошенко А. О. Ціннісний дискурс освіти / А. О. Ярошенко. — К., 2004.

ТЕМА 2.

СУТНІСТЬ, ПРЕДМЕТ ТА ЗАВДАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ОСВІТИ ЯК СКЛАДОВОЇ ОСВІТОЛОГІЇ

ЛЕКЦІЯ 2.

Освітологія як науковий напрям інтегрованого дослідження сфери освіти. Об'єкт та предмет дослідження освітології. Поняття «культурологія освіти». Культурологія освіти як складова освітології. Витоки культуурології освіти: освітологічні засади людинознавства, освітня етика, професійна культура, педагогічна культура. Культурологічна парадигма освіти. Об'єкт, предмет, мета культуурології освіти. Функції та завдання культуурології освіти. Місце культуурології освіти в системі суспільних наук. Зв'язок культуурології освіти з культуурологією та педагогікою.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 2.1.

Культурологія освіти: сутність наукового напрямку

План

1. Культурологія освіти – як складова освітології.
2. Об'єкт, предмет та мета культуурології освіти.
3. Визначення цілей та завдань культуурології освіти.
4. Формування змісту освіти на засадах культуурологічного підходу.

Список рекомендованої літератури до семінарського заняття 2.1.

Основна література:

Більченко С. Проблема тексту культури в змісті освіти / С. Більченко // Шлях освіти. – 2007. – №3. – С. 8–12.

Данилюк А. Я. Принцип культурогенеза в освітанні / А. Я. Данилюк // Педагогіка. – 2008. – №10. – С. 3-8.

Зязюн Л. Гуманістична парадигма освіти і виховання / Л. Зязюн // Вища освіта України. – 2002. – № 3. – С. 111–116.

Кумбс Ф. Г. Кризис образования в современном мире: системный анализ / Ф. Г. Кумбс. – М.: 1970. – 261 с.

Кремень В. Г. Духовність і культура суспільства визначаються розвитком освіти / В. Г. Кремень // Освіта у полікультурних суспільствах / за редакцією Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Єжи Нікіторовича, Світлани Сисоєвої. – Вища педагогічна школа СПВ. Університет в Б'ялостоці. – Варшава, 2012. – 392 с. – С.45–55.

Крылова Н. Б. Культурология образования / Н. Б. Крылова. – М.: Народное образование, 2000. – 272 с.

Крылова Н. Б. Вопросы культурологии образования [Электронный ресурс] / Н. Б. Крылова // Научно-методическая серия «Новые ценности образования». – 2011. – № 5. – С. 2 – 16. – Режим доступа: http://www.values-edu.ru/?page_id=96.

Мудрак В. І. Соціокультурний аспект розвитку вищої освіти в постіндустріальному суспільстві // Культура і сучасність. – 2005. – № 1. – С.119–127.

Сисоєва С. О. Культурологічні концепти освітології в контексті розвитку полікультурного суспільства / С. О. Сисоєва // Освіта у полікультурних суспільствах / за редакцією Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Єжи Нікіторовича, Світлани Сисоєвої. – Вища педагогічна школа СПВ. Університет в Б'ялостоці. – Варшава, 2012. – 392 с. – С.131–157.

Огнев'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку / В. О. Огнев'юк. – К.: Знання України, 2003. – 448 с. – Бібліогр.: с. 437–446.

Освітологія: витоки наукового напрямку: Монографія / За ред. В. О. Огнев'юка; Авт.кол. В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва, Л. Л. Хоружа, І. В. Соколова, О. М. Кузьменко, О. О. Мороз. – К.: ВП «Едельвейс», 2012. – 336 с.

Сисоєва С. О. Розвиток освіти в умовах полікультурного глобалізованого світу / С. О. Сисоєва // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти: зб. наук. праць / за ред. Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Світлани Сисоєвої. – Хмельницький: ПП Заколотний М. І., 2011. – 433 с. – С. 49 – 56.

Філіпчук Г. Г. Культурологічна основа сучасної освіти / Г. Г. Філіпчук // Педагогічна і психологічна науки в Україні (до 15-річчя АПН України) / ред. колегія Сухомлинська О. В., Бех І. Д., Луговий В. І. – К.: Педагогічна думка, 2007. – Т.2. Дидактика, методика, інформаційні технології. – 367 с. – С. 37– 45.

Флиер А. Я. Культурология образования. Концепция [Электронный ресурс] / А. Я. Флиер // Проблемы культурологического образования. – Режим доступа: http://hischool.ru/moskovskoe_kulturologicheskoe_obshhestvo/.

Harding, Lowry W. Educology: The Fourth Collection // Lowry W. Harding. – Columbus, Ohio: Association for the Study of Educology, 1965.

Sysojewa, Swietłana. Oświata jak obiekt badań / Swietłana Sysojewa // Całociowe ujęcia edukacji – ku spotkaniu z oświatologią. Red. T. Lewowicki, W. Ogniewjuk, S. Sysoewa. Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZPN, Warszawa, 2011. – 242 s., – S.67 – 85.

Додаткова література:

Кремень В. Г. Освіта в структурі цивілізаційних змін / В. Г. Кремень // Освіта. – 2010. – № 47-48 (5430-5431). – С. 4.

Сисоєва С. О. Освіта у сучасному світі / С. О. Сисоєва / Освітologia – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти: матер. Всеукр. наук.-практ. конф., 15 груд. 2010 р. / МОН України, НАПН України, ГУОН КМДА, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка та ін. / За заг. ред. Огнев'юка В. О. [редкол.: В. О. Огнев'юк, Л. Л. Хоружа, С. О. Сисоєва, Г. С. Лозко]. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2010. – 192 с. – С. 10–15.

Огнев'юк В. О. Роль освіти у формуванні цінностей демократичного суспільства / В. О. Огнев'юк // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти: зб. наук. праць / за ред. Василя Кременя, Тадеуша Лєвовицького, Світлани Сисоєвої. – Хмельницький: ПП Заколodний М.І., 2011. – 433с.

Флиер А. Категории культурологи / А. Флиер // Культурология. XX век. Словарь – СПб.: Университетская книга, 1997. – С. 182–183.

Harding, Lowry W. More Essays in Educology / Lowry W. Harding. – Columbus, Ohio: Association for the Study of Educology, 1964.

САМОСТІЙНА РОБОТА 2.1.

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. Перевести основну інформацію теми в мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. На основі опрацювання літератури виконати такі практичні завдання:

1. На основі опрацювання літератури здійснити пошук і відбір науково-педагогічних праць та досліджень, які мають культурологічний контекст.

2. Проаналізувати зв'язок культурології освіти з культурологією та педагогікою. Охарактеризувати проблемне поле культурології освіти.

3. Розкрити думку, як сприяє вивчення культурології освіти загальнокультурному розвитку фахівця. Відповідь аргументувати прикладами з науково-педагогічних праць та досліджень. Висновки обґрунтувати.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКЕ ЗАВДАННЯ 2.1.

Тема: Культурологічні концепти освітології

Завдання: На основі опрацювання наукової літератури розкрити культурологічні концепти освітології. Систематизувати в порядку їх ранжування. Висновки обґрунтувати.

Список рекомендованої літератури до теми 2.

Основна література:

Андрущенко В. П. Основні тенденції розвитку вищої освіти України на рубежі століть. (Спроба прогностичного аналізу) / В. П. Андрущенко // Вища освіта України. – 2001. – №1. – С. 16.

Більченко Є. Проблема тексту культури в змісті освіти / Є. Більченко // Шлях освіти. – 2007. — №3. – С. 8–12.

Гуревич П. Культурологія: Учебник. – М.: Гардарики, 2005. – 280 с.

Данилюк А. Я. Принцип культурогенеза в освіті / А. Я. Данилюк // Педагогіка. – 2008. - №10. – С. 3–8.

Зязюн Л. Гуманістична парадигма освіти і виховання / Л. Зязюн // Вища освіта України. – 2002. – № 3. – С. 111–116.

Кумбс Ф. Г. Кризис образования в современном мире: системный анализ / Ф. Г. Кумбс. – М.: 1970. – 261 с.

Кремень В. Г. Духовність і культура суспільства визначаються розвитком освіти / В. Г. Кремень // Освіта у полікультурних суспільствах / за редакцією Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Єжи Нікіторовича, Світлани Сисоєвої. – Вища педагогічна школа СПВ. Університет в Б'ялостоці. – Варшава, 2012. – 392 с. – С.45-55.

Крылова Н. Б. Культурология образования / Н. Б. Крылова. – М.: Народное образование, 2000. – 272 с.

Огнев'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку / В. О. Огнев'юк. – К.: Знання України, 2003. – 448 с. – Бібліогр.: с. 437–446.

Освітологія: витоки наукового напрямку: Монографія / За ред. В. О. Огнев'юка; Авт.кол. В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва, Л. Л. Хоружа, І. В. Соколова, О. М. Кузьменко, О. О. Мороз. – К.: ВП «Едельвейс», 2012. – 336 с.

Сисоєва С. О. Розвиток освіти в умовах полікультурного глобалізованого світу / С. О. Сисоєва // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти: зб. наук. праць / за ред. Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Світлани Сисоєвої. – Хмельницький: ПП Заколотний М.І., 2011. – 433 с. – С. 49 – 56.

Сисоєва С. О. Культурологічні концепти освітології в контексті розвитку полікультурного суспільства / С. О. Сисоєва // Освіта у полікультурних суспільствах / за редакцією Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Єжи Нікіторовича, Світлани

Сисоевої. – Вища педагогічна школа СПВ. Університет в Б'ялостоці. – Варшава, 2012. – 392 с. – С.131–157.

Сисоева С. О. Сфера освіти як об'єкт дослідження / С. О. Сисоева // польсько-український/ українсько-польський щорічник «Освітологія». – К.: ВП «Едельвейс». – 2012. – Випуск I. – 120 с. – С. 22-29.

Філіпчук Г. Г. Культурологічна основа сучасної освіти / Г. Г. Філіпчук // Педагогічна і психологічна науки в Україні (до 15-річчя АПН України) / ред. колегія Сухомлинська О. В., Бех І. Д., Луговий В. І. – К.: Педагогічна думка, 2007. – Т.2. Дидактика, методика, інформаційні технології. – 367 с. – С. 37–45.

Флиер А. Я. Культурология образования. Концепция [Электронный ресурс] / А. Я. Флиер // Проблемы культурологического образования. – Режим доступа: http://hischool.ru/moskovskoe_kulturologicheskoe_obshestvo/.

Harding, Lowry W. Educology: The Fourth Collection // Lowry W. Harding. – Columbus, Ohio: Association for the Study of Educology, 1965.

Kuźmenko, Olga. Oświatologia – nowy kierunek zintegrowanego poznawania oświaty / Olga Kuźmenko / Całościowe ujęcia edukacji – ku spotkaniu z oświatologią; redakcja: Tadeusz Lewowicki, Wiktor O. Ogniewjuk, Swietłana O. Sysojewa. – Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZNP. – Warszawa, 2011- S.199-206.

Sysojewa, Swietłana. Oświata jak obiekt badań / Swietłana Sysojewa // Całościowe ujęcia edukacji – ku spotkaniu z oświatologią. Red. T. Lewowicki, W. Ogniewjuk, S. Sysoewa. Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZPN, Warszawa, 2011. – 242 s., – S.67 – 85.

Додаткова література:

Сисоева С. О. Розвиток освіти в умовах полікультурного глобалізованого світу / С. О. Сисоева // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти: зб. наук. праць / за ред. Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Світлани Сисоевої. – Хмельницький: ПП Заколотний М.І., 2011. – 433 с. – С. 49 – 56.

Флиер А. Категории культурологии / А. Флиер // Культурология. XX век. Словарь – СПб.: Университетская книга, 1997. – С. 182–183.

Harding, Lowry W. More Essays in Educology / Lowry W. Harding. – Columbus, Ohio: Association for the Study of Educology, 1964.

Дисертаційні дослідження з теми:

Гаврилюк Ж. М. Методика реалізації культурологічного змісту в курсі історії України 8-9 класів: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Гаврилюк Жанна Миколаївна ; Ін-т педагогіки НАПН України. – К., 2012. – 264 с.

Донець З. Ф. Осучаснення змісту культурознавчих дисциплін у вищій школі в контексті міжнародних культуроохоронних конвенцій: дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / З. Ф. Донець; АПН. Ін-т вищ. освіти. – К., 2004. – 220 с.

Жорнова О. І. Теоретико-методологічні засади формування культуротворчості студентів університетів: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / О. І. Жорнова; Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. — Т., 2007. — 455 с.

Зеленов Є. А. Теоретико-методологічні основи планетарного виховання студентської молоді: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.07 / Є. А. Зеленов; Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. – Луганськ, 2009. – 540 с.

Кондрацька Л. А. Теорія і технологія культурологічної підготовки майбутніх учителів художньо-естетичних спеціальностей: дис... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Л. А. Кондрацька; Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т., 2004. – 440 с.

Настенко Л. Г. Педагогічні умови культурологічної підготовки майбутнього вчителя: дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Л. Г. Настенко; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2002. – 222 с.

Терських Л. О. Культурологічні основи розвитку системи освіти та педагогічної думки на Донеччині в кінці XIX – початку XX століття: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Л. О. Терських; Луган. держ. пед. ун-т ім. Т. Шевченка. – Луганськ, 2001. – 520 с.

Шевнюк О. Л. Теорія і практика культурологічної освіти майбутніх учителів у вищій школі: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / О. Л. Шевнюк; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2004. – 555 с.

ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ 1

1. Взаємозв'язок понять «освіта» та «культура».
2. Взаємозалежність і взаємопроникнення освіти й культури.
3. Зміст основних функцій освіти.
4. Культуротворчі функції освіти.
5. Освіта як засіб формування світогляду та загальнокультурного рівня людини.
6. Освіта як сфера культурного творення суспільства.
7. Основні функції культури та їх віддзеркалення у сфері освіти.
8. Роль системи освіти у формуванні суспільної та індивідуальної свідомості, культурного потенціалу суспільства.
9. Взаємозалежність та взаємозумовленість множинності культур і освітніх систем.
10. Взаємовплив суспільства, культури та освіти.
11. Освіта як найважливіший канал міжпоколіннєвої трансляції культури.
12. Освіта як найважливіший інструмент впровадження культури, культурних знань і культурних норм у масову суспільну свідомість.
13. Культурно-освітній простір як соціально-педагогічна система.
14. Характеристика сучасного «культуроцентричного світу».
15. Освітологія як науковий напрям інтегрованого дослідження сфери освіти.
16. Об'єкт та предмет дослідження освітології.

17. Культурологічні концепти освітології.
18. Поняття «культурологія освіти».
19. Культурологія освіти як складова освітології.
20. Витоки культурології освіти: освітологічні засади людинознавства, освітня етика, професійна культура, педагогічна культура.
21. Культурологічна парадигма освіти.
22. Об'єкт культурології освіти.
23. Предмет культурології освіти.
24. Мета культурології освіти.
25. Функції та завдання культурології освіти.
26. Місце культурології освіти в системі суспільних наук.
27. Зв'язок культурології освіти з культурологією та педагогікою.
28. Формування змісту освіти на засадах культурологічного підходу.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ 1

Основна література:

Андрущенко В. П. Основні тенденції розвитку вищої освіти України на рубежі століть. (Спроба прогностичного аналізу) / В. П. Андрущенко // Вища освіта України. – 2001. – № 1. – С. 16.

Баканурський А. Культурологія / А. Баканурський. – К., 2004. – 197 с.

Бокань В. Культурологія / В. Бокань. – К.: МАУП, 2000. – 240 с.

Більченко Є. Проблема тексту культури в змісті освіти / Є. Більченко // Шлях освіти. – 2007. – №3. – С. 8-12.

Гуревич П. Культурология: Учебник. / П. Гуревич. – М.: Гардарики, 2005. – 280 с.

Данилюк А. Я. Принцип культурогенеза в образовании / А. Я. Данилюк // Педагогика. – 2008. – №10. – С. 3-8.

Закон України «Про вищу освіту» (від 17.01.2002 р. № 2984-III) // Голос України. – 2002. – № 43 (2794) (5 бер.). – С. 10 – 15.

Закон України «Про освіту» // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 21.

Зязюн Л. Гуманістична парадигма освіти і виховання / Л. Зязюн // Вища освіта України. – 2002. – № 3. – С. 111–116.

Зуєв В. Криза освіти: український контекст / Віталій Зуєв, Валентина Зуєва // Вища освіта України. – 2010. – № 2. – С. 8.

Клімова Г. П. Освіта і цивілізація / Г. П. Клімова. – Харків, 1996. – 159 с.

Кумбс Ф. Г. Кризис образования в современном мире: системный анализ / Ф. Г. Кумбс. – М.: 1970. – 261 с.

Кремень В. Г. Духовність і культура суспільства визначаються розвитком освіти / В. Г. Кремень // Освіта у полікультурних суспільствах / за редакцією Василя Кременя,

Тадеуша Левовицького, Ежи Нікіторовича, Світлани Сисоевої. – Вища педагогічна школа СПВ. Університет в Б'ялостоці. – Варшава, 2012. – 392 с. – С. 45–55.

Крылова Н. Б. Культурология образования / Н. Б. Крылова. – М.: Народное образование, 2000. – 272 с.

Монтессори М. Значение среды в воспитании / М. Монтессори // Частная школа. – 1995. – №4. – С.122–127.

Мудрак В. І. Соціокультурний аспект розвитку вищої освіти в постіндустріальному суспільстві // Культура і сучасність. – 2005. – № 1. – С.119–127.

Рогова О. Г. Аксиологічний аспект гуманітарної парадигми освіти [Електронний ресурс] / О. Г. Рогова // Філософія №4 (72). – 2010. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Grani/2010_4/F-7.pdf.

Сисоева С. О. Розвиток освіти в умовах полікультурного глобалізованого світу / С. О. Сисоева // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти: зб. наук. праць / за ред. Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Світлани Сисоевої. – Хмельницький: ПП Заколотний М.І., 2011. – 433 с. – С. 49 – 56.

Сисоева С. О. Освіта у сучасному світі / С. О. Сисоева / Освітologia – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти: матер. Всеукр. наук.-практ. конф., 15 груд. 2010 р. / МОН України, НАПН України, ГУОН КМДА, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка та ін. / За заг. ред. Огнев'юка В. О. [редкол.: В. О. Огнев'юк, Л. Л. Хоружа, С. О. Сисоева, Г. С. Лозко]. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2010. – 192 с. – С. 10–15.

Огнев'юк В. О. Роль освіти у формуванні цінностей демократичного суспільства / В. О. Огнев'юк // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти: зб. наук. праць / за ред. Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Світлани Сисоевої. – Хмельницький: ПП Заколотний М.І., 2011. – 433 с.

Огнев'юк В. О. Освіта – сутність часу! [Електронний ресурс] / В. О. Огнев'юк // Коментарі до Інформаційного збірника МОН України. – 2009. – № 11. – Режим доступу до журн.: www.ipro.org.ua/files/новини/ОСТАННІ_НОВИНИ/2009/.../2.do.

Освітologia: витоки наукового напрямку: Монографія / За ред. В. О. Огнев'юка; Авт. кол. В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоева, Л. Л. Хоружа, І. В. Соколова, О. М. Кузьменко, О. О. Мороз. – К.: ВП «Едельвейс», 2012. – 336 с.

Флиер А. Категории культурологи / А. Флиер // Культурология. XX век. Словарь – СПб.: Университетская книга, 1997. – С. 182–183.

Філіпчук Г. Г. Культурологічна основа сучасної освіти / Г. Г. Філіпчук // Педагогічна і психологічна науки в Україні (до 15-річчя АПН України) / ред. колегія Сухомлинська О. В., Бех І. Д., Луговий В. І. – К.: Педагогічна думка, 2007. – Т.2. Дидактика, методика, інформаційні технології. – 367 с. – С. 37–45.

Флиер А. Я. Культурология образования. Концепция [Электронный ресурс] / А. Я. Флиер // Проблемы культурологического образования. – Режим доступа: http://hischool.ru/moskovskoe_kulturologicheskoe_obshestvo/.

Kuźmenko, Olga. Oświatologia – nowy kierunek zintegrowanego poznawania oświaty / Olga Kuźmenko / Całościowe ujęcia edukacji – ku spotkaniu z oświatologią; redakcja: Tadeusz Lewowicki, Wiktor O. Ogniewjuk, Swietłana O. Sysojewa. – Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZNP. – Warszawa, 2011- S.199-206.

Sysojewa, Swietłana. Oświata jak obiekt badań / Swietłana Sysojewa // Całościowe ujęcia edukacji – ku spotkaniu z oświatologią. Red. T. Lewowicki, W. Ogniewjuk, S. Sysojewa. Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZPN, Warszawa, 2011. – 242 s., – S.67 – 85.

Додаткова література:

Кремень В. Г. Освіта в структурі цивілізаційних змін / В. Г. Кремень // Освіта. – 2010. – № 7-48 (5430-5431). – С. 4.

Культура: теории и проблемы: Учебное пособие для студентов и аспирантов гуманитарных специальностей / П. Ф. Кузнецова, В. М. Межуев, И. О. Шайтанов и др. – М.: Наука, 1995. – 279 с.

Огнев'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку / В. О. Огнев'юк. – К.: Знання України, 2003. – 448 с. – Бібліогр.: с. 437-446.

Сергеева Т. Современное образование в контексте парадигмы «личность – образование – социум» / Т. Сергеева // Дайджест педагогічних ідей та технологій школа-парк. – 2001. – № 5–6. – С. 26-30.

Сисоєва С. О. Сфера освіти як об'єкт дослідження / С. О. Сисоєва // Польсько-український/ українсько-польський щорічник «Освітологія». – К.: ВП «Едельвейс». – 2012. – Випуск I. – 120 с. – С. 22-29.

Флиер А. Категории культурологии / А. Флиер // Культурология. XX век. Словарь – СПб.: Университетская книга, 1997. – С. 182–183.

Ярошенко А. О. Ціннісний дискурс освіти / А. О. Ярошенко . – К., 2004.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ

Основні поняття модуля:

Науковий тезаурус; культурологічний підхід в освіті; соціокультурні освітні технології; типологія соціокультурних освітніх технологій (культуротворчі соціокультурні технології; соціально-захисні соціокультурні технології; реабілітаційні соціокультурні технології); соціально-культурна діяльність; соціально-культурний проект; дисципліни культурологічного циклу; соціально-культурна сфера; соціально-культурні спільноти; соціально-культурне проектування; соціально-культурна діагностика; принципи соціально-культурної діяльності; культурологічна підготовка фахівця; культурологічна компетентність; культурологічні етапи розвитку освіти.

ТЕМА 3.

НАУКОВИЙ ТЕЗАУРУС КУЛЬТУРОЛОГІЇ ОСВІТИ

ЛЕКЦІЯ 3.

Сутність поняття «тезаурус». Тезаурус наукового дослідження, його структура та характерні ознаки. Етапи формування наукового

тезаурусу культурології освіти (діагностичний, етап моделювання, аналітико-корекційний). Інтеграція культурологічних знань в освіту. Поняття культури у відображенні сутності різних процесів та явищ в освіті (професійна культура, педагогічна культура, методологічна культура, етична культура). Загальнокультурна компетентність фахівця. Критерії оцінювання рівня сформованості загальнокультурної компетентності фахівця.

САМОСТІЙНА РОБОТА 3.2.

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. Перевести основну інформацію теми в мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. На основі опрацювання літератури виконати такі практичні завдання:

1. Систематизувати наукові положення, що розкривають специфіку дефініцій «поняття», «категорії», «термін», «тезаурус», «тезаурус наукового дослідження».

2. У чому полягає особливість інтеграції освіти, культури і науки в ХХІ столітті? Відповідь аргументувати прикладами з науково-педагогічних праць та досліджень.

3. Розкрити зміст поняття «загальнокультурна компетентність фахівця». На основі аналізу науково-педагогічних досліджень відібрати компоненти такої компетентності та критерії їх оцінювання.

4. Провести самооцінку власного рівня сформованості загальнокультурної компетентності та професійної культури. Висновки обґрунтувати.

Список рекомендованої літератури до теми 3.

Основна література:

Бех І. Д. Цінності як ядро особистості / І. Д. Бех // Цінності освіти і виховання: науково-методичний збірник / за заг. Ред. О. В. Сухомлинської. – К., 1997. – С. 8–11.

Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел.]. – К.: Ірпінь: ВТО «Перун», 2004. – 1440 с. – С. 520.

Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – Київ: Либідь, 1997. – 376 с. – С. 36, 198.

Зимняя И. А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования / И. А. Зимняя // Высшее образование; под ред. В. М. Филипповой. – М.: Центр сравнительной образовательной политики, 2003. – 303 с. – С. 34-36.

Зязюн І. А. Аксіологічні орієнтири сучасної культури / І. А. Зязюн / Проблеми освіти у Польщі та в Україні в контексті процесів глобалізації та євроінтеграції: зб. Матеріалів Міжн. Науково-практичної конференції. – 22-24 квітня, 2009 р. Київ-Житомир / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоєвої. – К.: КІМ, 2009. – С. 46-48.

Костєва Н. М. Тезаурусне підгрунття інформаційно-інтелектуального забезпечення наукових досліджень [Електронний ресурс]. – / Н.М. Костєва // Історія науки і біографістика. – 2006. – №1. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/E-Journals/INB/2006-1/06knmznd.html>. – Заголовок з екрана.

Никитина А. А. Представление понятия «физкультурный тезаурус» [Електронний ресурс]. – / А. А. Никитина // Теория и практика физкультуры. Научно-теоретический журнал. – № 11. – 2004. – Режим доступу: <http://lib. Sportdu.ru / Press / TPFK/>.

Огнев'юк В. О. Еволюційний поступ освіти в контексті освітології / Віктор Огнев'юк // Освіта у полікультурних суспільствах / за редакцією Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Єжи Нікіторовича, Світлани Сисоєвої. – Вища педагогічна школа СПВ. Університет в Б'ялостоці. – Варшава, 2012. – 392 с. – С.117-129.

Овчарук О. В. Розвиток компетентнісного підходу: стратегічні орієнтири міжнародної спільноти. // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під ред. О. В. Овчарук. – «КІС.», 2004. – С. 6 – 16.

Подольська Є. А. Освіта як чинник розвитку особистості в соціокультурному контексті: Монографія / Є. А. Подольська, В. М. Назаркіна, А. О. Яковлев. – Х.: Вид-во НФАУ: Золоті сторінки, 2002. – 236 с.

Сисоєва С. О., Соколова І. В. Проблеми неперервної професійної освіти: тезаурус наукового дослідження: наук. видання / С. О. Сисоєва, І. В. Соколова / НАПН України. Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих, МОН. Маріупольський держ. Гуманітарний ун-т – Київ, Видавничий Дім «ЕКМО», 2010. – 362 с.

Терехов П. Формирование педагогической компетентности специалиста в системе непрерывного социокультурного образования / П. Терехов // Вестник высшей школы, 2003. – №2. – С.7-12.

Wachman L., Palmer A. The construct validation of some components of communicative proficiency // TESOL Quarterly, 1982. – Vol. 16. - №4. – P. 449-465.

Вугам М. Language and Culture Learning: The Need for Integration. In Germany. Its Representation in Textbooks for Teaching German in Great Britain. – Frankfurt / М.: Moritz Diesterweg, 1993.

Додаткова література:

Єжова О. О. Ціннісний підхід до формування особистості майбутнього кваліфікованого робітника / О. О. Єжова // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2009. – №2. – С. 296-306.

Культура: теории и проблемы: Учебное пособие для студентов и аспирантов гуманитарных специальностей / П. Ф. Кузнецова, В. М. Межуев, И. О. Шайтанов и др. – М.: Наука, 1995. – 279 с.

Шилова О. Н. Развитие понятия «тезаурус» в профессиональной подготовке специалистов образования / О. Н. Шилова // Технологические и управленческие аспекты образования взрослых в России. – СПб.: ИОВ РАО, 2000. – С. 71–75.

Дисертаційні дослідження з теми:

Баркасі В. В. Формування професійної компетентності в майбутніх учителів іноземних мов: дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / В. В. Баркасі ; Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К. Д.Ушинського (м. Одеса). – О., 2004. — 221 с.

Зеленов Є. А. Теоретико-методологічні основи планетарного виховання студентської молоді: дис... д-ра пед. наук: 13.00.07 / Є. А. Зеленов ; Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. – Луганськ, 2009. – 540 с.

Мороз Т. О. Загальнокультурна компонента як засіб естетичного виховання майбутніх учителів іноземної мови: дис... канд. пед. наук: 13.00.07 / Т. О. Мороз ; Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. – Луганськ, 2007. – 220 с.

ТЕМА 4.

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ

ЛЕКЦІЯ 4.

Поняття «технологія» у сфері освіти. Поняття «соціокультурна технологія». Культуротворчі соціокультурні технології. Рекреативно-оздоровчі соціокультурні технології. Освітні соціокультурні технології. Соціально-захисні та реабілітаційні соціокультурні технології. Соціокультурна діяльність. Психолого-педагогічні умови і механізми професійної і непрофесійної (аматорської) діяльності. Соціокультурні проекти та програми. Диференційовані (часткові) методи соціокультурної діяльності. Діагностика та прогнозування розробки соціокультурних проектів та програм. Методика соціокультурного проектування. Принципи соціокультурної діяльності.

САМОСТІЙНА РОБОТА 4.2.

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. Перевести основну інформацію теми в мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. На основі опрацювання літератури виконати такі практичні завдання:

1. Охарактеризувати види соціокультурних технологій та здійснити їх класифікацію.

2. Розкрити типологію соціокультурних освітніх технологій за такими ознаками:

- характер змісту і структури;
- способи, методи, засоби використання;
- функціонально-організаційна характеристика.

Висновки обґрунтувати.

Список рекомендованої літератури до теми 4.

Основна література:

Беспалько В. П. Педагогика и прогрессивные технологии обучения / В. П. Беспалько. – М.: ИРПО, 1996. – 337 с.

Дуликов В. З. Об организационных принципах социально-культурной деятельности / В. З. Дуликов // Инновационные технологии подготовки социокультурных менеджеров: Сб. науч. Ст./ Под науч. Ред. В. М. Чижикова. – М.: МГУКИ, 2004. – 170 с.

Жарков А. Д. Технология культурно-досуговой деятельности. Учебно-методическое пособие / А. Д. Жарков. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Профиздат, 2002. – 288 с.

Каптерев А. И. Технологии в социокультурной сфере: Учеб.-метод. комплекс для студентов всех форм обучения по специальности «Прикладная информатика» / Моск. Гос. Ун-т культуры искусств. – М., 2003. – 40 с.

Комарова М. В. Технологические аспекты организации и постановки социально-культурных программ / М. В. Комарова // Инновационные технологии обучения культурно-досуговой деятельности: Сб. науч. Тр. – М.: МГУКИ, 2000. – С. 202–210.

Ярошенко Н. Н. Педагогические парадигмы социально-культурной деятельности: Уч. пособие / Н. Н. Ярошенко. – М., 2004. – 345 с.

Додаткова література:

Смирнова М. С. Социально-культурное многообразие в зеркале методологии / М. С. Смирнова // Юбщественные науки и современность. –1993. – №1. – С. 15–20.

Технології соціально-педагогічної роботи: Навч. посібник / За заг. ред. проф. А. Й. Капської. – К. – 2000. – 372 с.

ТЕМА 5.

КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ

ЛЕКЦІЯ 5.

Культура та освіта в епоху Середньовіччя: освіта та наукові знання у візантійському суспільстві; середньовічна освіта Західної Європи. Гуманізм епохи Відродження (італійський та північний). Культура

та освіта епохи Абсолютизму і Просвітництва. Культура та освіта в епоху промислового перевороту та соціальних зрушень (універсалізм, неокласицизм, романтизм, реалізм, ХІХ ст.). Основні тенденції розвитку культури та освіти в ХХ – початку ХХІ ст.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 5.2.

Культурологічні тенденції розвитку освіти в Західній Європі

План

1. Значення візантійської культури для становлення середньовічної освіти і науки країн Західної Європи.
2. Характерні риси розвитку культури і освіти епохи італійського Відродження.
3. Вплив культури на розвиток освіти епохи Північного Відродження.
4. Спрямованість освіти епохи Абсолютизму та Просвітництва.

Список рекомендованої літератури до семінарського заняття 5.1.

Основна література:

Абрамович С. Д. Культурологія: Навчальний посібник / С. Д. Абрамович. – К.: Кондор, 2005. – 352 с.

Багацький В. В., Кормич Л. І. Культурологія: Історія і теорія світової культури ХХ століття: Навч. посібник / В. В. Багацький, Л. І. Кормич. – К.: Кондор, 2004. – 304 с.

Бицилли П. М. Элементы средневековой культуры / П. М. Бицилли. – Спб., 1995. – 242 с.

Горелов А. А. Культурология: Учеб. пособие / А. А. Горелов. – М.: Юрайт-М, 2002. – 400 с.

Гуковский М. А. Итальянское Возрождение / М. А. Гуковский. – Т.1. – Л., 1947. – 346 с.

Гриценко Т. Б., Кондратюк А. Ю., Мельничук Т. Ф. Відродження: Навчальний посібник / За ред. Т.Б. Гриценко. – К.: НАУ, 2006. – 125 с.

Гриценко Т. Б., Кондратюк А. Ю., Мельничук Т. Ф. Культура в епоху промислового перевороту та соціальних зрушень / Т. Б. Гриценко, А. Ю. Кондратюк, Т. Ф. Мельничук. – К.: НАУ, 2006 – 116 с.

Дмитриева И. А. Краткая история искусств. Книга первая / И. А. Дмитриева. – М.: Искусство, 1996. – 534 с.

Історія світової та української культури: Підручник для вищих закладів освіти / В. А. Гречанко, І. В. Чорний, В. А. Кушнерук, В. А. Режк. – К.: Літера ЛТД, 2002. – 464 с.

Европейское просвещение и Французкая революция XVI-XVIII в.: Сб. статей / Под ред. Г. С. Кучеренко. – М., 1998. – 409 с.

Караськова О. В. Средние века / О. В. Караськова. – К.: Корона принт, 2003. – 414 с.

Карсавин Л. П. Культура средних веков / Л. П. Карсавин. – М.: Книжная находка, 2003. – 222 с.

Костюк О. Г., Федорук О. К., Мосаковський С. та ін. Українське барокко та європейський контекст / О. Г. Костюк, О. К. Федорук, С. Мосаковський та ін. – К.: Наукова думка, 1991. – 460 с.

Кулаковский Ю. А. История Византии. В 3-х томах / Ю. А. Кулаковский. – М.: Алетея. – Т.1, 2003. – 493 с. – Т.2, 2003. – 394 с. – Т.3, 2004. – 350 с.

Культурологія. Навчальний посібник / За ред. Т. Б. Гриценко. – К.: Центр учбової літератури, 2009 – 392 с.

Лосев І. В. Історія і теорія світової культури: Європейський контекст / І. В. Лосев. – К., 1995. – 548 с.

Шевнюк О. Л. Культурологія: Навчальний посібник / О. Л. Шевнюк. – К.: Знання-Прес, 2004. – 353 с.

Додаткова література:

Культурологія. История мировой культуры: Учебник / Под ред. Н. О. Вознесенский. – М.: ЮНИТИ: Единство, 2003. – 759 с.

Лазарев В. Н. Происхождение итальянского возрождения / В. Н. Лазарев. – М.: Издательство Академии наук, 1956. – Т.1: Искусство проторенессанса. 440 с.

Острогорський Г. Історія Візантії / Г. Острогорський. – Львів: Літопис, 2002. – 608 с.

Подоляк Н. Г. Історія середніх віків / Н. Г. Подоляк. – К.: Генеза, 2004. – 287 с.

Українська та зарубіжна культура: Навч. посіб. / М. М. Закович, І. А. Зязюн, О. М. Семашко та ін.. – К.: Знання, КОО, 2000. – 622 с.

Хоменко В. Я. Українська і світова культура: Підручник / В. Я. Хоменко. – К.: Україна, 2003. – 336 с.

Художня культура світу: Європейський культурний регіон: Навч. посібник / За ред. Н. С. Миропольська, Є. В. Белкіна, Л. М. Масол, О. І. Оніщенко. – К., 2001. – 268 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА 5.2.

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. Перевести основну інформацію теми в мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. На основі опрацювання літератури виконати такі практичні завдання:

1. Охарактеризувати культурологічні засади розвитку європейської освіти ХХ ст. на прикладі становлення та розвитку університетів.

2. Розкрити зміст тези «Університет – осередок культури».
Висновки обґрунтувати.

Список рекомендованої літератури до теми 5.

Основна література:

- Абрамович С. Д.** Культурологія: Навчальний посібник / С. Д. Абрамович. – К.: Кондор, 2005. – 352 с.
- Багацький В. В., Кормич Л. І.** Культурологія: Історія і теорія світової культури ХХ століття: Навч. посібник / В. В. Багацький, Л. І. Кормич. – К.: Кондор, 2004. – 304 с.
- Бицилли П. М.** Элементы средневековой культуры / П. М. Бицилли. – Спб., 1995. – 242 с.
- Горелов А. А.** Культурология: Учеб. пособие / А. А. Горелов. – М.: Юрайт-М, 2002. – 400 с.
- Гуковский М. А.** Итальянское Возрождение / М. А. Гуковский. – Т.1. – Л., 1947. – 346 с.
- Гриценко Т. Б., Кондратюк А. Ю., Мельничук Т. Ф.** Відродження: Навчальний посібник / За ред. Т.Б. Гриценко. – К.: НАУ, 2006. – 125 с.
- Гриценко Т. Б., Кондратюк А. Ю., Мельничук Т. Ф.** Культура в епоху промислового перевороту та соціальних зрушень / Т. Б. Гриценко, А. Ю Кондратюк, Т. Ф. Мельничук. – К.: НАУ, 2006 – 116 с.
- Дмитриева И. А.** Краткая история искусств. Книга первая / И. А. Дмитриева. – М.: Искусство, 1996. – 534 с.
- Історія світової та української культури:** Підручник для вищих закладів освіти / В. А. Гречанко, І. В. Чорний, В. А. Кушнерук, В. А. Режко – К.: Літера ЛТД, 2002. – 464 с.
- Европейское просвещение и Французская революция XVI-XVIII в.:** Сб.статей / Под ред. Г. С. Кучеренко. – М., 1998. – 409 с.
- Караськова О. В.** Средние века / О. В. Караськова. – К.: Корона принт, 2003. – 414 с.
- Карсавин Л. П.** Культура средних веков / Л. П. Карсавин. – М.: Книжная находка, 2003. – 222 с.
- Костюк О. Г., Федорук О. К.** Українське барокко та європейський контекст / О. Г. Костюк, О. К. Федорук, С. Мосаковський та ін. – К.: Наукова думка, 1991. – 460 с.
- Кулаковский Ю. А.** История Византии. В 3-х томах / Ю.А. Кулаковский. – М.: Алетея. – Т.1, 2003. – 493 с. – Т.2, 2003. – 394 с. – Т.3, 2004. – 350 с.
- Культурологія.** Навчальний посібник / За ред. Т. Б. Гриценко. – К.: Центр учбової літератури, 2009 – 392 с.
- Лосев І. В.** Історія і теорія світової культури: Європейський контекст / І. В. Лосев. – К., 1995. – 548 с.
- Шевнюк О. Л.** Культурологія: Навчальний посібник / О. Л. Шевнюк. – К.: Знання-Прес, 2004. – 353 с.

Додаткова література:

Культурологія. История мировой культуры: Учебник / Под ред. Н. О. Вознесенский. – М.: ЮНИТИ: Единство, 2003. – 759 с.

Лазарев В. Н. Происхождение итальянского возрождения / В. Н. Лазарев. – М.: Издательство Академии наук, 1956. – Т.1: Искусство проторенессанса. 440 с.

Острогорський Г. Історія Візантії / Г. Острогорський. – Львів: Літопис, 2002. – 608 с.

Подоляк Н. Г. Історія середніх віків / Н. Г. Подоляк. – К.: Генеза, 2004. – 287 с.

Українська та зарубіжна культура: Навч. посіб. / М. М. Закович, І. А. Зязюн, О. М. Семашко та ін.. – К.: Знання, КОО, 2000. – 622 с.

Хоменко В. Я. Українська і світова культура: Підручник / В.Я. Хоменко. – К.: Україна, 2003. – 336 с.

Художня культура світу: Європейський культурний регіон: Навч. посібник / За ред. Н. С. Миропольська, С. В. Белкіна, Л. М. Масол, О. І. Оніщенко. – К., 2001. – 268 с.

ТЕМА 6.

**КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ ВИТОКИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ
ОСВІТИ, ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ, ПРОСВІТНИЦЬКОЇ,
НАУКОВОЇ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ**

ЛЕКЦІЯ 6.

Культурологічні засади розвитку освіти у Київській Русі. Гуманізм епохи Відродження. Українське культурне та освітнє піднесення к.ХV-п.п.ХVІІст. Вплив культури епохи Абсолютизму і Просвітництва на розвиток освіти та науки в Україні ХVІІ-ХVІІІ ст. Основні тенденції розвитку культури та освіти в епоху промислового перевороту та соціальних зрушень (універсалізм, неокласицизм, романтизм, реалізм ХІХ ст.). Роль освіти у консолідації суспільства, збереження єдиного культурного простору України в ХХ – початку ХХІ ст.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 6.2.

Культурологічні тенденції розвитку освіти в Україні

План

1. Культурологічні витоки розвитку освіти епохи Київської Русі.
2. Культурологічний аналіз розвитку освіти епохи Відродження та Просвітництва.

3. Вплив культури епохи промислового перевороту та соціальних зрушень на освітні процеси в Україні.
4. Провідні тенденції розвитку системи освіти України ХХ – п.п. ХХІ ст.

Список рекомендованої літератури до семінарського заняття 6.2.

Основна література:

Асєєв Ю. С. Джерела. Мистецтво Київської Русі / Ю. С. Асєєв. – К.: Мистецтво, 1980. – 214 с.

Давня історія України. У 3-х томах / За ред. П. П. Толочко. – К.: Інститут археології НАН України, 2000 – 695 с.

Ісаєвич Я. Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми / Я. Ісаєвич – Львів, 2002. – 412 с.

Історія української культури: У 5-ти томах. – Історія культури давнього населення України / За ред. Б. С. Патона. – К.: Наукова думка, 2001. – Т.1. – 1134 с.

Історія світової та української культури: Підручник для вищ.закл.освіти / В. А. Гречанко, І. В. Чорний, В. А. Кушнерук, В. А. Режко. – К.: Літера ЛТД, 2002. – 464 с.

Історія української літератури. У восьми томах. – К.: Наукова думка, 1967. – 400 с.

Історія української літератури ХХ ст. У 2-х кн. / За ред. В.Г. Дончика. – К.: Либідь, 1993. – 784 с.

Канігін Ю. М. Віхи священної історії. Русь-Україна / Ю. М. Канігін – К.: А.С.К., 2004. – 416 с.

Костюк О. Г., Федорук О. К. Українське барокко та європейський контекст / О. Г. Костюк, О. К. Федорук, С. Мосаковський та ін. – К.: Наукова думка, 1991. – 460 с.

Крип'якевич І. Історія української культури / І. Крип'якевич. – К.: Либідь, 1994. – 656 с.

Культурологія. Навчальний посібник / За ред. Т. Б. Гриценко. – К.: Центр учбової літератури, 2009 – 392 с.

Мишанич О. В. Українська література другої половини ХVІІІ ст. і усна анродна творчість / О. В. Мишанич. – К., 1980. – 343 с.

Семчишин М. Тисяча років української культури. Історичний огляд культурного процесу / М. Семчишин. – Нью-Йорк, Париж, Сідней, Торонто, 1985. – 567 с.

Толочко П. Київська Русь / П. Толочко. – К.: Абрикос, 1996. – 360 с.

Шишков А. М. Средневековая интеллектуальная культура: Учебное пособие / А. М. Шишков. – М.: Издатель Савин С.А., 2003. – 591 с.

Додаткова література:

Культурологія: українська та зарубіжна культура: Навч. посібник / За ред. проф. М. М. Заковича. – К.: Знання, 2004. – 567 с.

Комплексне дослідження духовної культури слов'ян / За ред. В. М. Русанівського та ін. – К., 2004. – 168 с.

Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура: Курс лекцій / М. В. Кордон. – К.: ЦУЛ, 2003. – 508 с.

Шейко В. М., Тишевська Л.Г. Історія української культури: Навч. посібник / За ред. В. М. Шейко. – К.: Кондор, 2006. – 264 с.

Хоменко В. Я. Українська і світова культура: Підручник / В. Я. Хоменко. – К.: Україна, 2003. – 336 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА 6.2.

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. Перевести основну інформацію теми в мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. На основі опрацювання літератури виконати такі практичні завдання:

1. На основі аналізу науково-педагогічних праць та досліджень розкрити та класифікувати провідні педагогічні та просвітницькі ідеї освітян та культурних діячів України (епоха Київської Русі – п.п. ХХІ ст.). Висновки обґрунтувати.

Список рекомендованої літератури до теми 6.

Основна література:

Асєєв Ю. С. Джерела. Мистецтво Київської Русі / Ю. С. Асєєв. – К.: Мистецтво, 1980. – 214 с.

Давня історія України. У 3-х томах / За ред. П. П. Толочко. – К.: Інститут археології НАН України, 2000 – 695 с.

Ісаєвич Я. Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми / Я. Ісаєвич – Львів, 2002. – 412 с.

Історія української культури: У 5-ти томах. – Історія культури давнього населення України / За ред. Б. Є. Патона. – К.: Наукова думка, 2001. – Т.1. – 1134 с.

Історія світової та української культури: Підручник для вищ.закл.освіти / В. А. Гречанко, І. В. Чорний, В. А. Кушнерук, В. А. Режко. – К.: Літера ЛТД, 2002. – 464 с.

Історія української літератури. У восьми томах. – К.: Наукова думка, 1967. – 400 с.

Історія української літератури ХХ ст. У 2-х кн. / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Либідь, 1993. – 784 с.

Канігін Ю. М. Віхи священної історії. Русь-Україна / Ю. М. Канігін – К.: А.С.К., 2004. – 416 с.

Костюк О. Г., Федорук О. К., Мосаковський С. Українське барокко та європейський контекст / О. Г. Костюк, О. К. Федорук, С. Мосаковський та ін. – К.: Наукова думка, 1991. – 460 с.

Крип'якевич І. Історія української культури / І. Крип'якевич. – К.: Либідь, 1994. – 656 с.

Культурологія. Навчальний посібник / За ред. Т. Б. Гриценко. – К.: Центр учбової літератури, 2009 – 392 с.

Мишанич О.В. Українська література другої половини XVIII ст. і усна анродна творчість / О. В. Мишанич. – К., 1980. – 343 с.

Семчишин М. Тисяча років української культури. Історичний огляд культурного процесу /М. Семчишин. – Нью-Йорк, Париж, Сідней, Торонто, 1985. – 567 с.

Толочко П. Київська Русь / П. Толочко. – К.: Абрикос, 1996. – 360 с.

Шишков А. М. Средневековая интеллектуальная культура: Учебное пособие / А. М. Шишков. – М.: Издатель Савин С. А., 2003. – 591 с.

Додаткова література:

Культурологія: українська та зарубіжна культура: Навч. посібник / За ред. проф. М. М. Заковича. – К.: Знання, 2004. – 567 с.

Комплексне дослідження духовної культури слов'ян / За ред. В. М. Русанівського та ін. – К., 2004. – 168 с.

Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура: Курс лекцій / М. В. Кордон. – К.: ЦУЛ, 2003. – 508 с.

Шейко В. М., Тишевська Л. Г. Історія української культури: Навч. посібник / За ред. В. М. Шейко. – К.: Кондор, 2006. – 264 с.

Хоменко В. Я. Українська і світова культура: Підручник / В. Я. Хоменко. – К.: Україна, 2003. – 336 с.

ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ 2

1. Сутність поняття «тезаурус».
2. Тезаурус наукового дослідження, його структура та характерні ознаки.
3. Етапи формування наукового тезаурусу культурології освіти.
4. Діагностичний етап формування наукового тезаурусу культурології освіти.
5. Етап моделювання.
6. Аналітико-корекційний етап формування наукового тезаурусу культурології освіти.
7. Інтеграція культурологічних знань в освіту.
8. Поняття культури у відображенні сутності різних процесів та явищ в освіті (професійна культура, педагогічна культура, методологічна культура, етична культура).
9. Особливості інтеграції освіти, культури і науки в XXI ст.

10. Загальнокультурна компетентність фахівця.
11. Критерії оцінювання рівня сформованості загальнокультурної компетентності фахівця.
 12. Професійна культура фахівця.
 13. Поняття «технологія» у сфері освіти.
 14. Поняття «соціокультурна технологія».
 15. Види соціокультурних технологій.
 16. Освітні соціокультурні технології, їх значення.
 17. Культуротворчі соціокультурні технології, їх значення.
 18. Рекреативно-оздоровчі соціокультурні технології, їх значення.
 19. Соціально-захисні та реабілітаційні соціокультурні технології, їх значення.
20. Вирішення проблеми теорії та практики соціокультурної діяльності.
 21. Психолого-педагогічні умови та механізми професійної і непрофесійної (аматорської) діяльності.
 22. Соціокультурні проекти та програми.
 23. Особливості соціокультурного проектування.
 24. Особливості соціокультурної діагностики.
 25. Діагностика та прогнозування розробки соціокультурних проектів.
 26. Діагностика та прогнозування розробки соціокультурних програм.
 27. Методика соціокультурного проектування.
 28. Типологія соціокультурних освітніх технологій за такими ознаками: характер змісту і структури; способи, методи, засоби використання; функціонально-організаційна характеристика.
 29. Значення візантійської культури для становлення середньовічної освіти і науки країн Західної Європи.
 30. Характерні риси розвитку культури і освіти епохи італійського Відродження.
 31. Вплив культури на розвиток освіти епохи Північного Відродження.
 32. Спрямованість освіти епохи Абсолютизму та Просвітництва.
 33. Культура та освіта в епоху промислового перевороту та соціальних зрушень (універсалізм, неокласицизм, романтизм, реалізм, XIX ст.).
 34. Основні тенденції розвитку культури та освіти в XX – початку XXI ст.

35. Культурологічні засади розвитку європейської освіти ХХ-ХХІ ст.
36. Культурологічні витоки розвитку освіти епохи Київської Русі.
37. Культурологічний аналіз розвитку освіти епохи Відродження та Просвітництва.
38. Вплив культури епохи промислового перевороту та соціальних зрушень на освітні процеси в Україні.
39. Провідні тенденції розвитку системи освіти України ХХ – п.п. ХХІ ст.
40. Провідні педагогічні та просвітницькі ідеї освітян, науковців, громадських та культурних діячів України (ХХ – п.п. ХХІ ст.)

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ 2

Основна література:

- Абрамович С. Д.** Культурологія: Навчальний посібник / С. Д. Абрамович. – К.: Кондор, 2005. – 352 с.
- Асєєв Ю. С.** Джерела. Мистецтво Київської Русі / Ю. С. Асєєв. – К.: Мистецтво, 1980. – 214 с.
- Багацький В. В., Кормич Л. І.** Культурологія: Історія і теорія світової культури ХХ століття: Навч. посібник / В. В. Багацький, Л. І. Кормич. – К.: Кондор, 2004. – 304 с.
- Беспалько В. П.** Педагогика и прогрессивные технологии обучения / В. П. Беспалько. – М.: ИРПО, 1996. – 337 с.
- Бех І. Д.** Цінності як ядро особистості / І. Д. Бех // Цінності освіти і виховання: науково-методичний збірник / за заг. Ред. О. В. Сухомлинської. – К., 1997. – С. 8–11.
- Бицилли П. М.** Элементы средневековой культуры / П. М. Бицилли. – Спб., 1995. – 242 с.
- Великий** тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел.]. – К.: Ірпінь: ВТО «Перун», 2004. – 1440 с. – С. 520.
- Гончаренко С. У.** Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – Київ: Либідь, 1997. – 376 с. – С. 36, 198.
- Горелов А. А.** Культурологія: Учеб. пособие / А. А. Горелов. – М.: Юрайт-М, 2002. – 400 с.
- Гуковский М. А.** Итальянское Возрождение / М. А. Гуковский. – Т.1. – Л., 1947. – 346 с.
- Гриценко Т. Б., Кондратюк А. Ю., Мельничук Т. Ф.** Відродження: Навчальний посібник / За ред. Т. Б. Гриценко. – К.: НАУ, 2006. – 125 с.
- Гриценко Т. Б., Кондратюк А. Ю., Мельничук Т. Ф.** Культура в епоху промислового перевороту та соціальних зрушень / Т. Б. Гриценко, А. Ю. Кондратюк, Т. Ф. Мельничук. – К.: НАУ, 2006 – 116 с.

Давня історія України. У 3-х томах / За ред. П. П. Толочко. – К.: Інститут археології НАН України, 2000 – 695 с.

Дуликов В. З. Об организационных принципах социально-культурной деятельности / В. З. Дуликов // Инновационные технологии подготовки социокультурных менеджеров: Сб. науч. ст. / Под науч. Ред. В. М. Чижикина. – М.: МГУКИ, 2004. – 170 с.

Зимняя И. А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования / И. А. Зимняя // Высшее образование; под ред. В. М. Филипповой. – М.: Центр сравнительной образовательной политики, 2003. – 303 с. – С.34-36.

Зязюн І. А. Аксіологічні орієнтири сучасної культури / І. А. Зязюн / Проблеми освіти у Польщі та в Україні в контексті процесів глобалізації та євроінтеграції: зб. Матеріалів Міжн. Науково-практичної конференції. – 22-24 квітня, 2009 р. Київ-Житомир / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоєвої.– К.: КІМ, 2009. – С. 46-48.

Европейское просвещение и Французская революция XVI-XVIII в.: Сб.статей / Под ред. Г. С. Кучеренко. – М., 1998. – 409 с.

Ісасвич Я. Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми / Я. Ісасвич – Львів, 2002. – 412 с.

Історія світової та української культури: Підручник для вищих закладів освіти / В. А. Гречанко, І. В. Чорний, В. А. Кушнерук, В. А. Режж. – К.: Літера ЛТД, 2002. – 464 с.

Історія української літератури. У восьми томах. – К.: Наукова думка, 1967. – 400 с.

Історія української літератури ХХ ст. У 2-х кн. / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Либідь, 1993. – 784 с.

Жарков А. Д. Технология культурно-досуговой деятельности. Учебно-методическое пособие / А. Д. Жарков.- 2-е изд., перераб. И доп. – М.: Профиздат, 2002.– 288 с.

Комарова М. В. Технологические аспекты организации и постановки социально-культурных программ / М. В. Комарова // Инновационные технологии обучения культурно-досуговой деятельности: Сб. науч. Тр. – М.: МГУКИ, 2000.- С. 202–210.

Каптерев А. И. Технологии в социокультурной сфере: Учеб.-метод. Комплекс для студентов всех форм обучения по специальности «Прикладная информатика» / Моск. Гос. Ун-т культуры искусств. – М., 2003. – 40 с.

Караськова О. В. Средние века / О. В. Караськова. – К.: Корона принт, 2003. – 414 с.

Карсавин Л. П. Культура средних веков / Л. П. Карсавин. – М.: Книжная находка, 2003. – 222 с.

Костева Н. М. Тезаурусне підгрунття інформаційно-інтелектуального забезпечення наукових досліджень [Електронний ресурс]. – / Н. М. Костева // Історія науки і біографістика. – 2006. – №1. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/E-Journals/INB/2006-1/06knmznd.html>. – Заголовок з екрана.

Костюк О. Г., Федорук О. К. Українське барокко та європейський контекст / О. Г. Костюк, О. К. Федорук, С. Мосаковський та ін. – К.: Наукова думка, 1991. – 460 с.

Культурологія. Навчальний посібник / За ред. Т. Б. Гриценко. – К.: Центр учбової літератури, 2009 – 392 с.

Никитина А. А. Представление понятия «физкультурный тезаурус» [Електронний ресурс]. – / А. А. Никитина // Теория и практика физкультуры. Научно-теоретический журнал. – № 11. – 2004. – Режим доступа: [http:// lib. Sportdu.ru / Press / TRPK/](http://lib. Sportdu.ru / Press / TRPK/).

Огнев'юк В.О. Еволюційний поступ освіти в контексті освітології / Віктор Огнев'юк // Освіта у полікультурних суспільствах / за редакцією Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Єжи Нікіторовича, Світлани Сисоевої. – Вища педагогічна школа СПВ. Університет в Б'ялостоці. – Варшава, 2012. – 392 с. – С.117–129.

Овчарук О. В. Развитие компетентного подхода: стратегические ориентиры международной спільноти. // Компетентний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під ред. О. В. Овчарук. – «К.І.С.», 2004. – С. 6 – 16.

Подольська Є. А. Освіта як чинник розвитку особистості в соціокультурному контексті: Монографія / Є. А. Подольська, В. М. Назаркіна, А. О. Яковлев. – Х.: Вид-во НФАУ: Золоті сторінки, 2002. – 236 с.

Сисосва С. О., Соколова І. В. Проблеми неперервної професійної освіти: тезаурус наукового дослідження: наук. видання / С. О. Сисосва, І. В. Соколова / НАПН України. Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих, МОН. Маріупольський держ. Гуманітарний ун-т – Київ: Видавничий Дім «ЕКМО», 2010. – 362 с.

Терехов П. Формирование педагогической компетентности специалиста в системе непрерывного социокультурного образования / П. Терехов // Вестник высшей школы, 2003. – №2. – С.7-12. – С.8–9.

Толочко П. Київська Русь / П. Толочко. – К.: Абрикос, 1996. – 360 с.

Шевнюк О. Л. Культурологія: Навчальний посібник / О. Л. Шевнюк. –К.: Знання-Прес, 2004. – 353 с.

Шилова О. Н. Развитие понятия «тезаурус» в профессиональной подготовке специалистов образования / О. Н. Шилова // Технологические и управленческие аспекты образования взрослых в России. – СПб.:ИОВ РАО, 2000. – С. 71–75.

Ярошенко Н. Н. Педагогические парадигмы социально-культурной деятельности: Уч. пособие / Н.Н. Ярошенко. – М., 2004.- 345 с.

Bachman L., Palmer A. The construct validation of some components of communicative proficiency // TESOL Quarterly, 1982. – Vol. 16. - №4. – P. 449–465.

Byram M. Language and Culture Learning: The Need for Integration. In Germany. Its Representation in Textbooks for Teaching German in Great Britain. – Frankfurt / M.: Moritz Diesterweg, 1993.

Додаткова література:

Баканурський А. О. Культурологія / А. О. Баканурський. — К., 2004.

Бокань В. В. Культурологія / В. В. Бокань. — К.: МАУП, 2000.

Єжова О. О. Ціннісний підхід до формування особистості майбутнього кваліфікованого робітника / О. О. Єжова // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2009. – №2. – С.296 – 306.

Комплексне дослідження духовної культури слов'ян / За ред. В. М. Русанівського та ін. – К., 2004. – 168 с.

Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура: Курс лекцій / М. В. Кордон. – К.: ЦУЛ, 2003. – 508 с.

Культура: теорії і проблеми: Учебное пособие для студентов и аспирантов гуманитарных специальностей / П. Ф. Кузнецова, В. М. Межуев, И. О. Шайтанов и др. – М.: Наука, 1995. – 279 с.

Культурология. История мировой культуры: Учебник / Под ред. Н. О. Вознесенский. – М.: ЮНИТИ: Единство, 2003. – 759 с.

Лазарев В. Н. Происхождение итальянского возрождения / В. Н. Лазарев. – М.: Издательство Академии наук, 1956. – Т.1: Искусство проторенессанса. 440 с.

Мудрак В. І. Соціокультурний аспект розвитку вищої освіти в постіндустріальному суспільстві // Культура і сучасність. – 2005. – № 1. – С.119–127.

Острогорський Г. Історія Візантії / Г. Острогорський. – Львів: Літопис, 2002. – 608 с.

Смирнова М. С. Социально-культурное многообразие в зеркале методологии / М. С. Смирнова // Юбщественные науки и современность. –1993.- №1.– С. 15-20.

Хоменко В. Я. Українська і світова культура: Підручник / В.Я. Хоменко. – К.: Україна, 2003. – 336 с.

Художня культура світу: Європейський культурний регіон: Навч.посібник / За ред. Н. Є. Миропольська, Є. В. Белкіна, Л. М. Масол, О. І. Оніщенко. – К., 2001. – 268 с.

Шейко В. М., Тишевська Л. Г. Історія української культури: Навч.посібник / За ред. В. М. Шейко. – К.: Кондор, 2006. – 264 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ПОЛІКУЛЬТУРНА ТА МІЖКУЛЬТУРНА ОСВІТА

Основні поняття модуля:

Полікультурна освіта; міжкультурна освіта; полікультурне виховання; акультураційний підхід; міжетнічна толерантність; принцип полікультурності; полікультурна картина світу; полікультурна компетентність; освіта на пограниччі; регіональна освіта; освіта меншин; освіта емігрантів; освіта біженців; діалог культур; полікультурна та міжкультурна свідомість; міжкультурна компетентність; ідентичність; багатовимірна ідентичність; культурна ідентичність; національна ідентичність; етнічна ідентичність; міжкультурна ідентичність; соціокультурна ідентичність.

ТЕМА 7.

СУТНІСТЬ, ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ТА МІЖКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ

ЛЕКЦІЯ 7.

Інтеграційно-інтернаціональний характер освіти. Поняття «полікультурна освіта» та «міжкультурна освіта». Полікультурна освіта та полікультурне виховання у сучасних концепціях освіти і виховання в Україні. Акультураційний, діалоговий та соціально-психологічний підходи до розуміння сутності полікультурної освіти та полікультурного виховання. Мета полікультурного виховання. Міжкультурна освіта у формуванні толерантності та поважного ставлення до Іншого та культури Іншого. Освіта меншин, емігрантів, біженців. Освіта пограниччя та освіта регіональна. Полікультурна та міжкультурна компетентність людини, їх складові. Зарубіжний досвід міжкультурної освіти.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 7.3.

Полікультурна та міжкультурна освіта

План

1. Поняття полікультурної освіти у вітчизняному науковому просторі.
2. Міжкультурна освіта: цілі та завдання.
3. Формування полікультурної та міжкультурної компетентності фахівця.
4. Міжкультурна комунікація та її значення для професійної діяльності.

Список рекомендованої літератури до семінарського заняття 7.3.

Основна література:

Агадуллін Р. Р. Полікультурна освіта: методолого-теоретичний аспект / Р. Р. Агадуллін // Педагогіка і психологія. – 2004. – № 3(44). – С. 18–29.

Алексеева О. В. Пріоритети й перспективи полікультурного виховання / О. В. Алексеева // Педагогіка і психологія. – 2004. – № 4(45). – С. 60–62.

Багатокультурність і освіта. Перспективи запровадження засад полікультурності в системі середньої освіти України. Аналітичний огляд та рекомендації / за ред. О. Гриценка ; Укр. центр культур. дослідж. – К.: УЦКД, 2001. – 55 с.

Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації / Ф. С. Бацевич. – К.: Довіра, 2007. – 205 с. – (Словники України).

Гаганова О. К. Поликультурное образование в США: теоретические основы и содержание / О. К. Гаганова // Педагогика. – 2005. – № 1. – С. 86 – 95.

Гончаренко Л. А. Оснащення учнів з основами полікультурності на уроках гуманітарних дисциплін / Л. А. Гончаренко // Таврійський вісник освіти : наук.-метод. журнал. – 2003. – № 3. – С. 149 – 152.

Гулецька Я. Г. Розвиток полікультурної компетентності майбутніх учителів (досвід США) / Я. Г. Гулецька // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). – № 2. – Бердянськ: БДПУ, 2008. – С. 258 – 262.

Гуренко О. І. Полікультурна освіта в Україні: до сутності поняття / О. І. Гуренко // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). – Бердянськ: БДПУ, 2009. – № 1. – С. 95 – 103.

Денисенко М. В. Формування в учнів старшої школи полікультурної комунікативної компетенції бачить у читанні англомовних культурно-країнознавчих текстів / М. В. Денисенко // Іноземні мови. – 2007. – № 2. – С. 16 – 22.

Деркач В. В. Полікультурна освіта і виховання в початкових школах Польщі / В. В. Деркач // Вісник Черкаського університету: наук. журнал. Серія: Педагогічні науки. – Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького. – Вип. 132. – С. 21–29.

Джуринский А. Н. Поликультурное воспитание: сущность и перспективы развития / А. Н. Джуринский // Педагогика. – 2002. – № 10. – С. 93 – 97.

Закон України «Про освіту» від 23 травня 1991 року №1060-XII. (№1060-XII, із змінами від 11 червня 2008). – м. Київ. Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 23.05.1991 № 1060-XII. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show> – Загол. з екрану.

Здійснення мовної політики в освіті, навчання мовами національних меншин України та вивчення цих мов / Офіційний сайт М-ва освіти і науки, молоді та спорту України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/index.php/ua/2865-zd%D1%96yasnennya-movnoi-pol%D1%96tiki-v-osv%D1%96t%D1%96-navchannya-movami-nats%D1%96bionalnih-menshin-ukraini-ta-vivchennya-tsih-mov>. – Загол. з екрану.

Івашко О. А. Основні напрями досліджень полікультурної освіти в Україні / О. А. Івашко // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти: зб. наук. праць / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоевої. – Хмельницький : ПП Заколотний М. І., 2011. – С. 73–78.

Івашко О. А. Порівняльна характеристика педагогічних термінів в українській та польській педагогіці (полікультурний аспект) / О. А. Івашко // Гуманізація навчально-виховного процесу: зб. наук. пр. / за заг. ред. В. І. Сипченка. – Слов'янськ: СДПУ, 2011. – Вип. 54. – С. 76 – 82.

Кремень В. Г. Національна освіта в контексті глобальних змін / В. Г. Кремень // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти: зб. наук. пр. / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоевої. – Хмельницький : ПП Заколотний М. І., 2011. – С. 19–26.

Національна доктрина розвитку освіти // Освіта України. – 2002. – № 33. – С. 4–5.

Національна комісія України в справах ЮНЕСКО <http://www.mfa.gov.ua/unesco/news/detail/37802.htm>– Загол. з екрану.

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [Електронний ресурс]: (Проект). – Режим доступу: http://mgu.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=655:-2012-2021-&catid=23&Itemid=89. – Загол. з екрану.

Огнев'юк В. О. Роль освіти у формуванні цінностей демократичного суспільства/ Віктор Огнев'юк // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти: зб. наук. пр. / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоевої. – Хмельницький: ПП Заколотний М.І., 2011. – С. 34 – 40.

Сисоева С. О. Розвиток освіти в умовах полікультурного глобалізованого світу / С. О. Сисоева // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти: зб. наук. пр. / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоевої. – Хмельницький: ПП Заколотний М.І., 2011. – С. 49 – 57.

Сисоева С. О. Освіта і особистість в умовах постіндустріального світу: Монографія / С. О. Сисоева. – Хмельницький: ХГПА, 2008. – 214 с.

Aleksander T. Edukacja do międzykulturowości / Tadeusz Aleksander // Edukacja dla interkulturowości / S. Kaczor, T. Sarleja. – Warszawa – Radom, 2009. – S. 7–30.

Edukacja międzykulturowa. Poradnik dla nauczyciela / pod red. Anny Klimowicz. – Warszawa : CODN, 2004. – 340 s.

Додаткова література:

Ананьян Е. Л. Полікультурне виховання учнів у гімназіях України (друга половина XIX - початок XX століття): автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Е. Л. Ананьян; Полтавський держ. педагогічний ун-т ім. В.Г.Короленка. – Полтава, 2008. – 20 с.

Антонюк Р. І. Двомовне навчання як реалізація принципу полікультурності в Україні, Румунії та Молдові: моногр. / Р. І. Антонюк. – К.: Лист, 1999. – 288 с.

Гулідова А. О. Застосування вчителем англійської мови інтерактивних технологій полікультурного виховання: деякі аспекти проблеми / А. О. Гулідова // Науковий вісник Миколаївського державного університету. Педагогічні науки: зб. наук. пр. – Миколаїв: МДУ, 2007. – Вип. 15. – С. 174 – 179.

Деркач В. В. Полікультурна освіта і виховання в початкових школах Польщі / В. В. Деркач // Вісник Черкаського університету: наук. журнал. Серія: Педагогічні науки. – Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького. – Вип. 132. – С. 21–29.

Сучасний словник педагогічних термінів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://konserg.ucoz.ua/load/28-1-0-381> – Загол. з екрану.

Соколова І. В. Розвиток вищої освіти в Україні: полікультурний аспект / І. В. Соколова // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти : зб. наук. пр. / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоевої. – Хмельницький: ПП Заколотний М.І., 2011. – С. 277–282.

Дисертаційні дослідження з теми:

Ананьєва Н. В. Організаційно-педагогічні засади діяльності полілінгвістичної гімназії: дис. ...канд. пед. наук: 13.00.01 / Н. В. Ананьєва ; Ін-т педагогіки АПН України. – К., 2007. – 222 с.

Атрощенко Т. О. Розвиток культури міжнаціонального спілкування майбутнього вчителя початкових класів: дис. ...канд. пед. наук: 13.00.04 / Т.О. Атрощенко ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – К., 2005. – 222 с.

Воротняк Л. І. Педагогічна технологія формування полікультурної компетенції магістрів у вищих педагогічних навчальних закладах: дис. ...канд. пед. наук: 13.00.04 / Л. І. Воротняк ; Нац. акад. Держ. прикордон. служби України ім. Б.Хмельницького. – Хмельниц., 2008. – 220 с.

Івашко О. А. Проблема полікультурної освіти у Республіці Польща: дис. ...канд. пед. наук:13.00.01 / Івашко О. А.; Київ. ун-т імені Бориса Грінченка. – К., 2012. – 260 с.

Козак А. В. Формування готовності майбутніх фахівців у сфері міжнародних відносин до міжкультурної комунікації: автореф. дис. ...канд. пед. наук :13.00.04 / Козак А.В.; Черкас. нац. ун-т імені Богдана Хмельницького. – Черкаси, 2012. – 224 с.

Котенко О. В. Розвиток полікультурної компетентності вчителів світової літератури в системі післядипломної освіти: дис. ...канд. пед. наук : 13.00.04 / Котенко О. В.; НАПН України. ДВНЗ «Ун-т менеджменту освіти». – Київ, 2010. – 334 с.

Перетяга Л. Є. Дидактичні умови формування полікультурної компетентності молодших школярів: дис. ...канд. пед. наук: 13.00.09 / Л. Є. Перетяга ; Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2008. – 274 с.

Сайфул Дін Абдул Салам Абдул Маджид . Формування міжкультурної компетентності майбутніх перекладачів у процесі професійної підготовки : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Сайфул Дін Абдул Салам Абдул Маджид; МОНмолодьспорт, ДЗ «Південноукр. нац. пед. ун-т імені К. Д. Ушинського». – О., 2013. – 221 с.

Чередниченко Л. А. Формування полікультурної компетентності майбутнього вчителя у процесі професійної підготовки: дис. ...канд. пед. наук: 13.00.04 / Л. А. Чередниченко; МОНмолодьспорт, Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. – Х., 2012. – 222 с.

Якса Н. В. Професійна підготовка майбутніх учителів до взаємодії суб'єктів освітнього процесу в умовах полікультурності Кримського регіону: дис. ...д-ра пед. наук: 13.00.04 / Н. В. Якса ; Ін-т пед. освіти і освіти доросл. АПН України. – К., 2009. – 574 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА 7.3.

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. Перевести основну інформацію теми в мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. На основі опрацювання літератури виконати такі практичні завдання:

1. На основі аналізу науково-педагогічних праць та досліджень навести приклади зарубіжного досвіду полікультурної та міжкультурної освіти (на прикладі Європейських країн).

Висновки обґрунтувати.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

Тема: Культурологічний підхід у зарубіжній освіті

Завдання: На основі аналізу науково-педагогічних праць та досліджень проаналізувати досвід впровадження культурологічного підходу в освіті у Республіці Польща. Порівняти кількість таких досліджень з дослідженнями, які проводяться в Україні.

Висновки обґрунтувати.

Список рекомендованої літератури до теми 7.

Основна література:

Агадуллін Р. Р. Полікультурна освіта: методолого-теоретичний аспект / Р. Р. Агадуллін // Педагогіка і психологія. – 2004. – № 3(44). – С. 18–29.

Гуренко О. І. Полікультурна освіта в Україні: до сутності поняття / О. І. Гуренко // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). – Бердянськ: БДПУ, 2009. – № 1. – С. 95–103.

Деркач В. В. Полікультурна освіта і виховання в початкових школах Польщі / В. В. Деркач // Вісник Черкаського університету: наук. журнал. Серія: Педагогічні науки. – Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького. – Вип. 132. – С. 21–29.

Закон України «Про освіту» від 23 травня 1991 року №1060-ХІІ. (№1060-ХІІ, із змінами від 11 червня 2008). – м. Київ. Про освіту [Електронний ресурс]: Закон України від 23.05.1991 № 1060-ХІІ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show> – Загол. з екрану.

Здійснення мовної політики в освіті, навчання мовами національних меншин України та вивчення цих мов / Офіційний сайт М-ва освіти і науки, молоді та спорту України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/index.php/ua/2865-zd%D1%96ysnennya-movnoi-pol%D1%96tiki-v-osv%D1%96t%D1%96-navchannya-movami-nats%D1%96onalnih-menshin-ukraini-ta-vivchennya-tsih-mov>. – Загол. з екрану.

Івашко О. А. Основні напрями досліджень полікультурної освіти в Україні / О. А. Івашко // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти: зб. наук. праць / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоевої. – Хмельницький: ПП Заколотний М.І., 2011. – С. 73–78.

Національна доктрина розвитку освіти // Освіта України. – 2002. – № 33. – С. 4–5.

Національна комісія України в справах ЮНЕСКО <http://www.mfa.gov.ua/unesco/news/detail/37802.htm> – Загол. з екрану.

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [Електронний ресурс]: (Проект). – Режим доступу: http://mgu.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=655:-2012-2021-&catid=23&Itemid=89. – Загол. з екрану.

Bednarczyk H. O wielokulturowosci pracy i srodowiska lokalnego – z doswiadczen edukacyjnej wspolpracy europejskiej / Henryk Bednarczyk // Edukacja w spoleczenstwach

wielokulturowych / W.Kremien, T. Lewowicki, J.Nikitorowicz, S.Sysojeva(red.). – Warszawa, 2012. – S.203–213.

Gajda J. Wielokulturowosc wciaz aktualnym wyzwaniem edukacji humanistyczno-antropologicznej / Janusz Gajda // Edukacja w spoleczenstwach wielokulturowych / W.Kremien, T. Lewowicki, J.Nikitorowicz, S.Sysojeva(red.). – Warszawa, 2012. – S.91–117.

Gajdzica A. Zmiana spoleczna i opór wobec zmian w badaniach relacji w środowiskach wielokulturowych / Anna Gajdzica // Teorie i modele badań międzykulturowych / pod red. T. Lewowickiego, A. Szczurek-Boruty, E. Ogrodzkiej-Mazur. – Cieszyn; Warszawa: UŚ, 2006. – S. 51–63.

Grabowska B. Szkolnictwo wyzsze w Polsce w swiecie mobilnosci i zroznicowania kulturowego / Barbara Grabowska // Освітні реформи: місія, дійсність, рефлексія / за ред. В. Кременя, Т.Лєвовицького, В.Огнев'юка, С.Сисоевої – Київ, 2013. – С. 107–119.

Korczak L. Edukacja międzykulturowa w Szkole Podstawowej Nr 52 w Warszawie: Integracja spolecznosci wietnamskiej i polskiej / Krzysztof Korczak // Edukacja w spoleczenstwach wielokulturowych / W. Kremien, T. Lewowicki, J. Nikitorowicz, S. Sysojeva (red.). – Warszawa, 2012. – S.177–185.

Koć-Seniuch G. Komunikacja międzykulturowa – wartość szególna w kształceniu nauczycieli / Genowefa Koć-Seniuch // Paradygmaty oświatowe i edukacja nauczycieli / W.Kremien, T. Lewowicki, S.Sysojeva (red.). – Warszawa-Kraków, 2010 – S.219–225.

Lewowicki T. Oświata w warunkach wielokulturowosci – od aszimilacji do edukacji międzykulturowej i wielowymiarowej tozsamości / Tadeusz Lewowicki // Edukacja w spoleczenstwach wielokulturowych / W. Kremien, T. Lewowicki, J. Nikitorowicz, S. Sysojeva (red.). – Warszawa, 2012. – S.25–45.

Misiejuk D., Muszynska J. Tradycje kulturowe w rodzinach na pograniczu. Transmisija dziedzictwa kulturu narodowej / Dorota Misiejuk, Jolanta Muszynska // Edukacja w spoleczenstwach wielokulturowych / W. Kremien, T. Lewowicki, J. Nikitorowicz, S. Sysojeva (red.). – Warszawa, 2012. – S.295–311.

Nikitorowicz J. Grupy etniczne w wielokulturowym swiecie / Jerzy Nikitorowicz / – Sopot, 2010 – 426 s.

Ogrodzka-Mazyr E. Reforma systemu edukacji a wzchowanie międzykulturowe w zintegrowanym kształceniu wczesnoszkolnym / Ewa Ogrodzka-Mazyr // Освітні реформи: місія, дійсність, рефлексія / за ред. В. Кременя, Т. Лєвовицького, В. Огнев'юка, С. Сисоевої – Київ, 2013. – С. 204–220.

Sobecki M. O diagnozowaniu identyfikacji spoleczno-kulturowej w perspektywie edukacji międzykulturowej / Mirosław Sobecki // Edukacja w spoleczenstwach wielokulturowych / W. Kremien, T. Lewowicki, J. Nikitorowicz, S. Sysojeva (red.). – Warszawa, 2012. – S.275–295.

Sysojeva S. Kulturologiczna koncepcja oświatologii w kontekście rozwoju spoleczenstwa wielokulturowego / Swietłana Sysojeva // Ruch pedagogiczny. – ą 1. Wyzsza Szola Pedagogiczna ZNP. – Rok LXXXIII. – Warszawa, 2012. – S. 65–75.

Додаткова література:

Антонюк Р. І. Двомовне навчання як реалізація принципу полікультурності в Україні, Румунії та Молдові: моногр. / Р. І. Антонюк. – К.: Лист, 1999. – 288 с.

Гулідова А. О. Застосування вчителем англійської мови інтерактивних технологій полікультурного виховання: деякі аспекти проблеми / А. О. Гулідова // Науковий вісник Миколаївського державного університету. Педагогічні науки : зб. наук. пр. – Миколаїв: МДУ, 2007. – Вип. 15. – С. 174–179.

Соколова І. В. Розвиток вищої освіти в Україні: полікультурний аспект / І. В. Соколова // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти : зб. наук. пр. / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоевої. – Хмельницький: ПП Заколотний М.І., 2011. – С. 277–282.

Edukacja międzykulturowa. Poradnik dla nauczyciela / pod red. Anny Klimowicz. – Warszawa: CODN, 2004. – 340 s.

Дисертаційні дослідження з теми:

Безух Ю. С. Полікультурна освіта учнів початкової школи у США: дис. ...канд. пед. наук: 13.00.07 / Ю. С. Безух; Уманський держ. ун-т імені П. Тичини. – Умань, 2013. – 219 с.

Гулецька Я. Г. Полікультурна освіта студентської молоді в університетах США: автореф. дис. ...канд. пед. наук: 13.00.01 / Я.Г. Гулецька; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2008. – 230 с.

Івашко О. А. Проблема полікультурної освіти у Республіці Польща: дис. ...канд. пед. наук: 13.00.01 / Івашко О. А.; Київ. ун-т імені Бориса Грінченка. – К., 2012. – 260 с.

Ковальчук О. С. Полікультурний підхід у сучасній шкільній освіті Росії: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / О. С. Ковальчук; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2004. – 221 с.

Лук'яничук С. Ф. Полікультурне виховання учнів в американській середній школі: автореф. дис. ...канд. пед. наук :13.00.01 / С. Ф. Лук'яничук; Житомир. держ. ун-т імені Івана Франка. — Житомир, 2012. – 224 с.

Романова С. М. Гуманітаризація професійної освіти у вищих навчальних закладах технічного профілю США: дис. ...канд. пед. наук : 13.00.04 / С. М. Романова; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ, 1996. – 237 с.

Смірнова Л. Л. Соціокультурна компетентність у структурі підготовки учителів іноземної мови в Польщі: дис. ...канд. пед. наук : 13.00.01 / Л. Л. Смірнова; КДПУ ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2010. – 293 с.

ТЕМА 8.

ФОРМУВАННЯ БАГАТОВИМІРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЛЮДИНИ

ЛЕКЦІЯ 8.

Поняття ідентичності та ідентифікації. Типи ідентичності. Суть поняття «багатовимірна ідентичність». Формування культурної ідентичності людини. Формування національної ідентичності людини. Формування етнічної ідентичності. Важливість формування

міжкультурної та соціокультурної ідентичності особистості. Аналіз поняття «міжкультурна комунікація» та її вплив на формування полікультурної свідомості людини. Важливість подолання бар'єрів міжкультурної комунікації. Діалог культур як умова формування полікультурної картини світу особистості. Міжнародні молодіжні зустрічі та обмін.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 8.3.

Роль багатомірної ідентичності особистості у формуванні полікультурної картини світу

План

1. Формування культурної, національної та етнічної ідентичності людини.
2. Міжкультурна та соціокультурна ідентичність особистості.
3. Значення міжкультурної комунікації у процесі розвитку полікультурної свідомості.
4. Міжнародні молодіжні зустрічі у формуванні міжкультурної компетентності.

Список рекомендованої літератури до семінарського заняття 8.3.

Основна література:

Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації / Ф. С. Бацевич. – К.: Довіра, 2007. – 205 с. – (Словники України).

Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.

Гуренко О. І. Полікультурна освіта в Україні: до сутності поняття / О. І. Гуренко // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). – Бердянськ: БДПУ, 2009. – № 1. – С. 95 – 103.

Зданевич Л. В. Культурно-соціальна ідентифікація особистості дошкільника як складова полікультурного виховання / Л. В. Зданевич // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти : зб. наук. пр. / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоєвої. – Хмельницький: ПП Заколodний М. І., 2011. – С. 251–257.

Здійснення мовної політики в освіті, навчання мовами національних меншин України та вивчення цих мов / Офіційний сайт М-ва освіти і науки, молоді та спорту України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/index.php/ua/2865->

zd%D1%96ysnennya-movnoi-pol%D1%96tiki-v-osv%D1%96t%D1%96-navchannya-movami-nats%D1%96onalnih-menshin-ukraini-ta-vivchennya-tsih-mov. – Загол. з екрану.

Івашко О. А. Основні напрями досліджень полікультурної освіти в Україні / О. А. Івашко // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти: зб. наук. праць / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоевої. – Хмельницький: ПП Заколотний М.І., 2011. – С. 73 – 78.

Івашко О. А. Порівняльна характеристика педагогічних термінів в українській та польській педагогіці (полікультурний аспект) / О. А. Івашко // Гуманізація навчально-виховного процесу : зб. наук. пр. / за заг. ред. В. І. Сипченка. – Слов'янськ: СДПУ, 2011. – Вип. 54. – С. 76 – 82.

Огнев'юк В. О. Роль освіти у формуванні цінностей демократичного суспільства/ Віктор Огнев'юк // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти: зб. наук. пр. / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоевої. – Хмельницький: ПП Заколотний М. І., 2011. – С. 34 – 40.

Пилинський Я. Сучасна багатокультурність має міцне українське коріння / Ярослав Пилинський // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини / гол. ред. М. Т. Мартинюк. – Умань: ПП Жовтий О. О., 2009. – Ч. 2. – С. 258 – 268.

Пекар В. Про національні ідентичності [Електронний ресурс] / В. Пекар – Режим доступу: www.ji-magazine.lviv.ua– Загол. з екрану.

Сисоева С. О. Освіта і особистість в умовах постіндустріального світу: Монографія / С. О. Сисоева. – Хмельницький: ХГПА, 2008. – 214 с.

Соколова І. В. Соціокультурна ідентичність і полікультурна освіта: педагогічний дискурс / І. В. Соколова // Edukacja w społeczeństwach wielokulturowych / Red. W. Kremień, T. Lewowicki, J. Nikitorowicz, S. Sysojewa. – Warszawa: Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZNP, Uniwersytet w Białymstoku, 2012. – S. 317 – 327.

Хоружа Л. Полікультурність і толерантність у системі вищої професійно педагогічної освіти / Людмила Хоружа // Edukacja w społeczeństwach wielokulturowych / Red. W. Kremień, T. Lewowicki, J. Nikitorowicz, S. Sysojewa. – Warszawa: Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZNP, Uniwersytet w Białymstoku, 2012. – S. 167 – 174.

Якса Н. В. Міжкультурна взаємодія суб'єктів освітнього процесу: Навчальний посібник / Н. В. Якса. – Житомир: ЖДУ ім. І.Франка, 2007. – 312 с.

Aleksander T. Edukacja do międzykulturowości / Tadeusz Aleksander // Edukacja dla interkulturowości / S. Kaczor, T. Sarleja. – Warszawa – Radom, 2009. – S. 7–30.

Grzybowski Prz. P. Edukacja europejska – od wielokulturowości ku międzykulturowości (konsepce edukacji wielokulturowej i międzykulturowej w kontekście europejskim – ze szczególnym uwzględnieniem środowiska frankofońskiego) / Przemysław Paweł Grzybowski – Bydgoszcz, 2005. – S. 35.

Kossak-Głowczewski K. Edukacja mniejszości kulturowych Europy Wschodniej i Zachodniej w czasie zmiany społecznej – konceptualizacja problemu pograniczy i tożsamości/ Kazimierz Kossak-Głowczewski // Region. Tożsamość. Edukacja / Red. Nauk. J. Nikitorowicza, D. Misiejuk, M. Sobacki. – Białystok: Trans Humana, 2005. – S. 151 – 156.

Lewowicki T. Oświata w warunkach wielokulturowości – od aszimilacji do edukacji międzykulturowej i wielowymiarowej tożsamości / Tadeusz Lewowicki // Edukacja w społeczeństwach wielokulturowych / W. Kremien, T. Lewowicki, J. Nikitorowicz, S. Sysojewa (red.). – Warszawa, 2012. – S.25–45.

Додаткова література:

Антонюк Р. І. Двомовне навчання як реалізація принципу полікультурності в Україні, Румунії та Молдові: моногр. / Р. І. Антонюк. – К.: Лист, 1999. – 288 с.

Гулідова А. О. Застосування вчителем англійської мови інтерактивних технологій полікультурного виховання: деякі аспекти проблеми / А. О. Гулідова // Науковий вісник Миколаївського державного університету. Педагогічні науки: зб. наук. пр. – Миколаїв: МДУ, 2007. – Вип. 15. – С. 174–179.

Кресіна І. Українська національна свідомість і сучасні політичні процеси: (Етнополітологічний аналіз): Монографія / І. Кресіна. - К.: Вища школа, 1998.- 303 с.

Сучасний словник педагогічних термінів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://konserg.ucoz.ua/load/28-1-0-381>– Загол. з екрану.

Aleksander T. Edukacja do międzykulturowości / Tadeusz Aleksander // Educacja dla interkulturowości / S. Kaczor, T. Sarleja. – Warszawa – Radom, 2009. – S. 7–30.

Edukacja międzykulturowa. Poradnik dla nauczyciela / pod red. Anny Klimowicz. – Warszawa : CODN, 2004. – 340 s.

Grzybowski Prz. P. Edukacja europejska – od wielokulturowości ku międzykulturowości (konceptje edukacji wielokulturowej i międzykulturowej w kontekście europejskim – ze szczególnym uwzględnieniem środowiska frankońskiego) / Przemysław Paweł Grzybowski – Bydgoszcz, 2005. – S. 35.

САМОСТІЙНА РОБОТА 8.3.

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. На основі опрацювання літератури виконати такі практичні завдання:

Описати різновиди взаємодії національних культур: діалог і взаємозбагачення, акультурація, зовнішнє запозичення, асиміляція. Підтвердити прикладами з науково-педагогічних праць та досліджень.

Висновки обґрунтувати.

Список рекомендованої літератури до теми 8.

Основна література:

Багатокультурність і освіта. Перспективи запровадження засад полікультурності в системі середньої освіти України. Аналітичний огляд та рекомендації / за ред. О. Гриценка; Укр. центр культур. дослідж. – К.: УЦКД, 2001. – 55 с.

Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації / Ф. С. Бацевич. – К.: Довіра, 2007. – 205 с. – (Словники України).

Гаганова О. К. Поликультурное образование в США: теоретические основы и содержание / О. К. Гаганова // Педагогика. – 2005. – № 1. – С. 86–95.

Гончаренко С. Український педагогічний словник / Семен Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.

Гулецька Я. Г. Розвиток полікультурної компетентності майбутніх учителів (досвід США) / Я. Г. Гулецька // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). – № 2. – Бердянськ: БДПУ, 2008. – С.258–262.

Гуренко О. І. Полікультурна освіта в Україні: до сутності поняття / О. І. Гуренко // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). – Бердянськ: БДПУ, 2009. – № 1. – С. 95–103.

Денисенко М. В. Формування в учнів старшої школи полікультурної комунікативної компетенції бачить у читанні англомовних культурно-країнознавчих текстів / М. В. Денисенко // Іноземні мови. – 2007. – № 2. – С. 16–22.

Деркач В. В. Полікультурна освіта і виховання в початкових школах Польщі / В. В. Деркач // Вісник Черкаського університету: наук. журнал. Серія: Педагогічні науки. – Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького. – Вип. 132. – С. 21–29.

Івашко О. А. Основні напрями досліджень полікультурної освіти в Україні / О. А. Івашко // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти : зб. наук. праць / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоєвої. – Хмельницький: ПП Заколотний М. І., 2011. – С. 73 – 78.

Пекар В. Про національні ідентичності. - Режим доступу: www.ji-magazine.lviv.ua– Загол. з екрану.

Пилинський Я. Сучасна багатокультурність має міцне українське коріння / Ярослав Пилинський // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини / гол. ред. М. Т. Мартинюк. – Умань: ПП Жовтий О. О., 2009. – Ч. 2. – С. 258 – 268.

Соколова І. В. Соціокультурна ідентичність і полікультурна освіта: педагогічний дискурс / І. В. Соколова // Edukacja w społeczeństwach wielokulturowych / Red. W. Kremień, T. Lewowicki, J. Nikitorowicz, S. Sysojewa. – Warszawa: Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZNP, Uniwersytet w Białymstoku, 2012. – S. 317 – 327.

Якса Н. В. Міжкультурна взаємодія суб'єктів освітнього процесу: Навчальний посібник / Н. В. Якса. – Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – 312 с.

Aleksander T. Edukacja do międzykulturowości / Tadeusz Aleksander // Edukacja dla interkulturowości / S. Kaczor, T. Sarleja. – Warszawa – Radom, 2009. – S. 7–30.

Lewowicki T. W poszukiwaniu modelu edukacji międzykulturowej / Tadeusz Lewowicki // Edukacja wobec ładu globalnego / T. Lewowicki, J. Nikitorowicz, T. Pilch, S. Tomiuk(red.). – Warszawa, 2002. – S.25 – 26.

Додаткова література:

Антонюк Р. І. Двомовне навчання як реалізація принципу полікультурності в Україні, Румунії та Молдові: моногр. / Р. І. Антонюк. – К.: Лист, 1999. – 288 с.

Деркач В. В. Полікультурна освіта і виховання в початкових школах Польщі / В. В. Деркач // Вісник Черкаського університету: наук. журнал. Серія: Педагогічні науки. – Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького. – Вип. – 132. – С. 21–29.

Кресіна І. Українська національна свідомість і сучасні політичні процеси: (Етнополітологічний аналіз): Монографія / І. Кресіна. К.: Вища школа, 1998. – 303 с.

Edukacja międzykulturowa. Poradnik dla nauczyciela / pod red. Anny Klimowicz. – Warszawa: CODN, 2004. – 340 s.

Grzybowski Prz. P. Edukacja europejska – od wielokulturowości ku międzykulturowości (konsepceje edukacji wielokulturowej i międzykulturowej w kontekście europejskim – ze szczególnym uwzględnieniem środowiska frankońskiego) / Przemysław Paweł Grzybowski – Bydgoszcz, 2005. – S. 35.

ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ 3

1. Інтеграційно-інтернаціональний характер освіти.
2. Поняття полікультурної освіти у вітчизняному науковому просторі.
3. Поняття «полікультурність».
4. Полікультурна освіта та полікультурне виховання в сучасних концепціях освіти і виховання в Україні.
5. Акультураційний підхід до розуміння сутності полікультурної освіти та полікультурного виховання.
6. Діалоговий підхід до розуміння сутності полікультурної освіти та полікультурного виховання.
7. Соціально-психологічний підхід до розуміння сутності полікультурної освіти та полікультурного виховання.
8. Мета полікультурного виховання.
9. Міжкультурна освіта: цілі та завдання.
10. Міжкультурна освіта у формуванні толерантності та поважного ставлення до Іншого та культури Іншого.
11. Освіта пограниччя.
12. Регіональна освіта.
13. Освіта меншин.
14. Освіта емігрантів.
15. Освіта біженців.
16. Міжкультурна комунікація та її значення для професійної діяльності.
17. Формування полікультурної компетентності людини.
18. Формування міжкультурної компетентності людини.
19. Зарубіжний досвід міжкультурної освіти.
20. Зарубіжний досвід полікультурної та міжкультурної освіти (на прикладі Європейських країн).

21. Аналіз досвіду впровадження культурологічного підходу в освіті у республіці Польща.
22. Поняття «ідентичність» та «ідентифікація».
23. Типи ідентичності.
24. Суть поняття «багатовимірна ідентичність».
25. Формування культурної ідентичності людини.
26. Формування національної ідентичності людини.
27. Формування етнічної ідентичності людини.
28. Міжкультурна та соціокультурна ідентичність особистості.
29. Важливість подолання бар'єрів міжкультурної комунікації.
30. Діалог культур як умова формування полікультурної картини світу особистості.
31. Міжнародні молодіжні зустрічі у формуванні міжкультурної компетентності.
32. Різновиди взаємодії національних культур.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ 3

Основна література:

- Агадуллін Р. Р.** Полікультурна освіта: методолого-теоретичний аспект / Р. Р. Агадуллін // Педагогіка і психологія. – 2004. – № 3(44). – С. 18–29.
- Алексєєва О. В.** Пріоритети й перспективи полікультурного виховання / О. В. Алексєєва // Педагогіка і психологія. – 2004. – № 4(45). – С. 60–62.
- Багатокультурність і освіта.** Перспективи запровадження засад полікультурності в системі середньої освіти України. Аналітичний огляд та рекомендації / за ред. О. Гриценка; Укр. центр культур. дослідж. – К.: УЦКД, 2001. – 55 с.
- Бацевич Ф. С.** Словник термінів міжкультурної комунікації / Ф. С. Бацевич. – К.: Довіра, 2007. – 205 с. – (Словники України).
- Гаганова О. К.** Поликультурное образование в США: теоретические основы и содержание / О. К. Гаганова // Педагогика. – 2005. – № 1. – С. 86–95.
- Гончаренко Л. А.** Ознайомлення учнів з основами полікультурності на уроках гуманітарних дисциплін / Л. А. Гончаренко // Таврійський вісник освіти: наук.-метод. журнал. – 2003. – № 3. – С. 149–152.
- Гончаренко С. У.** Український педагогічний словник / Семен Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
- Гулецька Я. Г.** Розвиток полікультурної компетентності майбутніх учителів (досвід США) / Я. Г. Гулецька // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). – № 2. – Бердянськ: БДПУ, 2008. – С. 258–262.

Гуренко О. І. Полікультурна освіта в Україні: до сутності поняття / О. І. Гуренко // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). – Бердянськ: БДПУ, 2009. – № 1. – С. 95 – 103.

Денисенко М. В. Формування в учнів старшої школи полікультурної комунікативної компетенції бачить у читанні англomовних культурно-країнознавчих текстів / М. В. Денисенко // Іноземні мови. – 2007. – № 2. – С. 16 – 22.

Деркач В. В. Полікультурна освіта і виховання в початкових школах Польщі / В. В. Деркач // Вісник Черкаського університету: наук. журнал. Серія: Педагогічні науки. – Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького. – Вип. 132. – С. 21–29.

Джуринский А. Н. Поликультурное воспитание: сущность и перспективы развития / А. Н. Джуринский // Педагогика. – 2002. – № 10. – С. 93 – 97.

Закон України «Про освіту» від 23 травня 1991 року №1060-ХІІ. (№1060-ХІІ, із змінами від 11 червня 2008). – м. Київ. Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 23.05.1991 № 1060-ХІІ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show> – Загол. з екрану.

Зданевич Л. В. Культурно-соціальна ідентифікація особистості дошкільника як складова полікультурного виховання / Л. В. Зданевич // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти: зб. наук. пр. / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоєвої. – Хмельницький: ПП Заколотний М.І., 2011. – С. 251 – 257.

Здійснення мовної політики в освіті, навчання мовами національних меншин України та вивчення цих мов / Офіційний сайт М-ва освіти і науки, молоді та спорту України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/index.php/ua/2865-zd%D1%96ysnennya-movnoi-pol%D1%96tiki-v-osv%D1%96t%D1%96-navchannya-movami-nats%D1%96onalnih-menshin-ukraini-ta-vivchennya-tsih-mov>. – Загол. з екрану.

Івашко О. А. Основні напрями досліджень полікультурної освіти в Україні / О. А. Івашко // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти: зб. наук. праць / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоєвої. – Хмельницький: ПП Заколотний М.І., 2011. – С. 73 – 78.

Івашко О. А. Порівняльна характеристика педагогічних термінів в українській та польській педагогіці (полікультурний аспект) / О. А. Івашко // Гуманізація навчально-виховного процесу: зб. наук. пр. / за заг. ред. В. І. Сипченка. – Слов'янськ : СДПУ, 2011. – Вип. 54. – С. 76 – 82.

Національна доктрина розвитку освіти // Освіта України. – 2002. – № 33. – С. 4 – 5.

Національна комісія України в справах ЮНЕСКО <http://www.mfa.gov.ua/unesco/news/detail/37802.htm>– Загол. з екрану.

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [Електронний ресурс] : (Проект). – Режим доступу: http://mgu.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=655:-2012-2021-&catid=23&Itemid=89. – Загол. з екрану.

Огнев'юк В. Роль освіти у формуванні цінностей демократичного суспільства/ Віктор Огнев'юк // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти: зб. наук. пр. / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоєвої. – Хмельницький: ПП Заколотний М.І., 2011. – С. 34 – 40.

Пилинський Я. Сучасна багатокультурність має міцне українське коріння / Ярослав Пилинський // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини / гол. ред. М.Т. Мартинюк. – Умань: ПП Жовтий О. О., 2009. – Ч. 2. – С. 258 – 268.

Пекар В. Про національні ідентичності [Електронний ресурс] / В. Пекар. – Режим доступу: www.ji-magazine.lviv.ua– Загол. з екрану.

Сисоєва С. О. Розвиток освіти в умовах полікультурного глобалізованого світу / С. О. Сисоєва // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти: зб. наук. пр. / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоєвої. – Хмельницький: ПП Заколотний М.І., 2011. – С. 49 –57.

Сисоєва С. О. Освіта і особистість в умовах постіндустріального світу: Монографія / С. О. Сисоєва. – Хмельницький: ХГПА, 2008. – 214 с.

Соколова І. В. Соціокультурна ідентичність і полікультурна освіта: педагогічний дискурс / І. В. Соколова // Edukacja w społeczeństwach wielokulturowych / Red. W. Kremień, T. Lewowicki, J. Nikitorowicz, S. Sysojeva. – Warszawa: Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZNP, Uniwersytet w Białymstoku, 2012. – S. 317 – 327.

Хоружа Л. Полікультурність і толерантність у системі вищої професійно педагогічної освіти / Людмила Хоружа // Edukacja w społeczeństwach wielokulturowych / Red. W. Kremień, T. Lewowicki, J. Nikitorowicz, S. Sysojeva. – Warszawa: Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZNP, Uniwersytet w Białymstoku, 2012. – S. 167 – 174.

Якса Н. В. Міжкультурна взаємодія суб'єктів освітнього процесу: Навчальний посібник / Н. В. Якса. – Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – 312 с.

Aleksander T. Edukacja do międzykulturowości / Tadeusz Aleksander // Edukacja dla interkulturowości / S. Kaczor, T. Sarleja. – Warszawa – Radom, 2009. – S. 7–30.

Bednarczyk H. O wielokulturowosci pracy i srodowiska lokalnego – z doswiadczen edukacyjnej wspolpracy europejskiej / Henryk Bednarczyk // Edukacja w społeczeństwach wielokulturowych / W. Kremien, T. Lewowicki, J. Nikitorowicz, S. Sysojeva(red.). – Warszawa, 2012. – S.203–213.

Gajda J. Wielokulturowosc wciaz aktualnym wyzwaniem edukacji humanistyczno-antropologicznej / Janusz Gajda // Edukacja w społeczeństwach wielokulturowych / W. Kremien, T. Lewowicki, J. Nikitorowicz, S. Sysojeva(red.). – Warszawa, 2012. – S.91–117.

Gajdzica A. Zmiana społeczna i opór wobec zmian w badaniach relacji w środowiskach wielokulturowych / Anna Gajdzica // Teorie i modele badań międzykulturowych / pod red. T. Lewowickiego, A. Szczurek-Boruty, E. Ogródkziej-Mazur. – Cieszyn ; Warszawa : UŚ, 2006. – S. 51–63.

Grabowska B. Szkolnictwo wyższe w Polsce w swiecie mobilnosci i zroznicowania kulturowego / Barbara Grabowska // Освітні реформи: місія, дійсність, рефлексія / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького, В. Огнев'юка, С. Сисоєвої – Київ, 2013. – С. 107–119.

Korcza L. Edukacja międzykulturowa w Szkole Podstawowej Nr 52 w Warszawie: Integracja społeczności wietnamskiej i polskiej / Krzysztof Korczak // Edukacja w społeczeństwach wielokulturowych / W. Kremien, T. Lewowicki, J. Nikitorowicz, S. Sysojeva (red.). – Warszawa, 2012. – S.177 –185.

Koć-Seniuch G. Komunikacja międzykulturowa – wartość szczególna w kształceniu nauczycieli / Genowefa Koć-Seniuch // Paradygmaty oświatowe i edukacja nauczycieli / W. Kremien, T. Lewowicki, S. Sysojeva (red.). – Warszawa-Kraków, 2010 – S.219-225.

Lewowicki T. Oświata w warunkach wielokulturowosci – od aszmilacji do edukacji międzykulturowej i wielowymiarowej tożsamości / Tadeusz Lewowicki // Edukacja w społeczeństwach wielokulturowych / W. Kremien, T. Lewowicki, J. Nikitorowicz, S. Sysojeva (red.). – Warszawa, 2012. – S.25–45.

Додаткова література:

Ананьян Е. Л. Полікультурне виховання учнів у гімназіях України (друга половина XIX - початок XX століття): автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Е. Л. Ананьян; Полтавський держ. педагогічний ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – 20 с.

Антонюк Р. І. Двомовне навчання як реалізація принципу полікультурності в Україні, Румунії та Молдові: моногр. / Р. І. Антонюк. – К.: Лист, 1999. – 288 с.

Гулдова А. О. Застосування вчителем англійської мови інтерактивних технологій полікультурного виховання: деякі аспекти проблеми / А. О. Гулдова // Науковий вісник Миколаївського державного університету. Педагогічні науки : зб. наук. пр. – Миколаїв: МДУ, 2007. – Вип. 15. – С. 174–179.

Кресіна І. Українська національна свідомість і сучасні політичні процеси: (Етнополітологічний аналіз): Монографія / І. Кресіна. – К.: Вища школа, 1998. – 303 с.

Сучасний словник педагогічних термінів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://konserg.ucoz.ua/load/28-1-0-381> – Загол. з екрану.

Соколова І. В. Розвиток вищої освіти в Україні: полікультурний аспект / І. В. Соколова // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти: зб. наук. пр. / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоевої. – Хмельницький: ПП Заколотний М. І., 2011. – С. 277–282.

Aleksander T. Edukacja do międzykulturowości / Tadeusz Aleksander // Edukacja dla interkulturowości / S. Kaczor, T. Sarleja. – Warszawa – Radom, 2009. – S. 7–30.

Edukacja międzykulturowa. Poradnik dla nauczyciela / pod red. Anny Klimowicz. – Warszawa : CODN, 2004. – 340 s.

Grzybowski Prz. P. Edukacja europejska – od wielokulturowości ku międzykulturowości (konsepce edukacji wielokulturowej i międzykulturowej w kontekście europejskim – ze szczególnym uwzględnieniem środowiska frankofońskiego) / Przemysław Paweł Grzybowski – Bydgoszcz, 2005. – S. 35.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Культурологія освіти»

Разом: 108 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 12 год., індивідуальна робота – 4 год., самостійна робота - 36 год., модульний контроль – 4 год., ПМК (екзамен) – 36 год.

Семестр		Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3		
Тиждень		Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3		
Модулі		Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3		
Назва модуля		Культурологічний підхід в освіті					Полицьктура та міжцльктура освта		
К-ть балів за модуль		71 балів					77 балів		
Лекції		1	2	3	4	5	6	7	
Дати									
Теми лекцій		Освта як складова культури та сфера культурного творення суспльства	Сутність, предмет та завдання культурології	Науковий тезаурус культурології освіти	Соцкультурні освітні технології	Культурологічні етапи розвитку освіти	Культурологічні витоки розвитку системи освіти, педагогічних ідей, просвітницької, наукової та педагогічної діяльності в Україні	Сутність, цілі та завдання полицьктури та міжцльктури освіти	Формування багатовимірної ідентичності людини
Відвід. лекц.		1б.	1 б.	1 б.	1 б.	1 б.	1 б.	1 б.	1 б.
Теми семінарських занять		Освта як соцкультурний феномен	Культурологія освіти в системі освітологічного знання			Культурологічні тенденції розвитку освіти в Західній Європі	Культурологічні тенденції розвитку освіти в Україні	Наукова картина світу як основа полицьктури освіти людини	Роль багатовимірної ідентичності особистості у формуванні полицьктури картини світу
Відвід. семін.		1 б.	1 б.			1 б.	1 б.	1 б.	1 б.
Робота на семінарах		10 б.	10 б.			10 б.	10 б.	10 б.	10 б.
Самостійна робота		5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.
Оцінювання ІНДЗ		30 б.	30 б.					30 б.	
Опрац. фахових видань та першоджерел		10 б.							
Види поточного контролю		Модульна контрольна робота (12 балів)							
Підсумковий контроль		Модульна контрольна робота (13 балів) Екзамен (40 балів)							

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного та підсумкового контролю з дисципліни «Культурологія освіти»

№	Вид діяльності (визначаються по кожній дисципліні)	Максимальна кількість балів за один вид роботи	Всього
1	Відвідування лекцій	1	8
2	Відвідування практичних (семінарських занять)	1	6
3	Виконання завдання для самостійної роботи	5	40
4	Робота на практичному (семінарському) занятті у тому числі: – доповідь – виступ – повідомлення – участь у дискусії, тощо	Всього 10, у тому числі за видами	60
5	ІНДЗ (індивідуальне навчально-дослідницьке завдання)	30	60
6	Опрацювання фахових видань (у тому числі першоджерел)	10	10
7	Виконання модульної контрольної роботи	25	50
Загальна кількість балів:			234
Коефіцієнт перерахунку $234 : 60 = 3,9$			
Підсумковий рейтинговий бал			60
Екзамен			40
Разом:			100

V. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль 1. Культурологія освіти як галузь наукового знання			
Освіта як складова культури та сфера культурного творення суспільства (5 год.)	Семинарське заняття Звіт про виконання	5	I-II
Сутність, предмет та завдання культурології освіти як складової освітології (5 год.)	Семинарське заняття Звіт про виконання Модульний контроль	5	II-III
Змістовий модуль 2. Культурологічний підхід в освіті			
Науковий тезаурус культурології освіти (4 год.)	Звіт про виконання	5	III-IV
Соціокультурні освітні технології (4 год.)	Звіт про виконання	5	IV-V
Культурологічні етапи розвитку освіти (4 год.)	Семинарське заняття Звіт про виконання	5	V- VI
Культурологічні витоки розвитку системи освіти, педагогічних ідей, просвітницької, наукової та педагогічної діяльності в Україні (4 год.)	Семинарське заняття Звіт про виконання Модульний контроль	5	VI- VII
Змістовий модуль 3. Полікультурна та міжкультурна освіта			
Сутність, цілі та завдання полікультурної та міжкультурної освіти (5 год.)	Семинарське заняття Звіт про виконання	5	VII-VIII
Формування багатовимірної ідентичності людини (5 год.)	Семинарське заняття Звіт про виконання Підсумковий модульний контроль: екзамен	5	VIII-IX
Разом: 36 год.	Разом: 40 балів		

VI. КОНТРОЛЬ ЗА ІНДИВІДУАЛЬНОЮ РОБОТОЮ СТУДЕНТІВ

Критерії оцінювання ІНДЗ

з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Відповідність змісту меті і завданням роботи	6 балів
2.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	12 балів
3.	Дотримання правил реферування наукових публікацій	3 бали
4.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	6 балів
5.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титольний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел).	3 бали
Разом:		30 балів

VII. ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

1. Взаємозв'язок понять «освіта» та «культура».
2. Взаємозалежність і взаємопроникнення освіти й культури.
3. Зміст основних функцій освіти
4. Культуротворчі функції освіти.
5. Освіта як засіб формування світогляду та загальнокультурного рівня людини.
 6. Освіта як сфера культурного творення суспільства.
 7. Основні функції культури та їх віддзеркалення у сфері освіти.
 8. Роль системи освіти у формуванні суспільної та індивідуальної свідомості, культурного потенціалу суспільства.
 9. Взаємозалежність та взаємозумовленість множинності культур і освітніх систем.
 10. Взаємовплив суспільства, культури та освіти.
 11. Освіта як найважливіший канал міжпоколіннєвої трансляції культури.
 12. Освіта як найважливіший інструмент впровадження культури, культурних знань і культурних норм у масову суспільну свідомість.
 13. Культурно-освітній простір як соціально-педагогічна система.
 14. Характеристика сучасного «культуроцентричного світу».
 15. Освітологія як науковий напрям інтегрованого дослідження сфери освіти.
 16. Об'єкт та предмет дослідження освітології.
 17. Культурологічні концепти освітології.
 18. Поняття «культурологія освіти».
 19. Культурологія освіти як складова освітології.
 20. Витоки культурології освіти: освітологічні засади людинознавства, освітня етика, професійна культура, педагогічна культура.
 21. Культурологічна парадигма освіти.
 22. Об'єкт культурології освіти.
 23. Предмет культурології освіти.
 24. Мета культурології освіти.
 25. Функції та завдання культурології освіти.
 26. Місце культурології освіти в системі суспільних наук.
 27. Зв'язок культурології освіти з культурологією та педагогікою.
 28. Формування змісту освіти на засадах культурологічного підходу.
 29. Сутність поняття «тезаурус».

30. Тезаурус наукового дослідження, його структура та характерні ознаки.
31. Етапи формування наукового тезаурусу культурології освіти.
32. Діагностичний етап формування наукового тезаурусу культурології освіти.
33. Етап моделювання.
34. Аналітико-корекційний етап формування наукового тезаурусу культурології освіти.
35. Інтеграція культурологічних знань в освіту.
36. Поняття культури у відображенні сутності різних процесів та явищ в освіті (професійна культура, педагогічна культура, методологічна культура, етична культура).
37. Особливості інтеграції освіти, культури і науки в XXI ст.
38. Загальнокультурна компетентність фахівця.
39. Критерії оцінювання рівня сформованості загальнокультурної компетентності фахівця.
40. Професійна культура фахівця.
41. Поняття «технологія» у сфері освіти.
42. Поняття «соціокультурна технологія».
43. Види соціокультурних технологій.
44. Освітні соціокультурні технології: їх значення.
45. Культуротворчі соціокультурні технології: їх значення.
46. Рекреативно-оздоровчі соціокультурні технології: їх значення.
47. Соціально-захисні та реабілітаційні соціокультурні технології: їх значення.
48. Вирішення проблеми теорії та практики соціокультурної діяльності.
49. Психолого-педагогічні умови та механізми професійної і непрофесійної (аматорської) діяльності.
50. Соціокультурні проекти та програми.
51. Особливості соціокультурного проектування.
52. Особливості соціокультурної діагностики.
53. Діагностика та прогнозування розробки соціокультурних проектів.
54. Діагностика та прогнозування розробки соціокультурних програм.
55. Методика соціокультурного проектування.
56. Типологія соціокультурних освітніх технологій за такими ознаками: характер змісту і структури; способи, методи, засоби використання; функціонально-організаційна характеристика.

57. Значення візантійської культури для становлення середньовічної освіти і науки країн Західної Європи.
58. Характерні риси розвитку культури і освіти епохи італійського Відродження.
59. Вплив культури на розвиток освіти епохи Північного Відродження.
60. Спрямованість освіти епохи Абсолютизму та Просвітництва.
61. Культура та освіта в епоху промислового перевороту та соціальних зрушень (універсалізм, неокласицизм, романтизм, реалізм, XIX ст.).
62. Основні тенденції розвитку культури та освіти в XX – початку XXI ст.
63. Культурологічні засади розвитку європейської освіти XX-XXI ст.
64. Культурологічні витоки розвитку освіти епохи Київської Русі.
65. Культурологічний аналіз розвитку освіти епохи Відродження та Просвітництва.
66. Вплив культури епохи промислового перевороту та соціальних зрушень на освітні процеси в Україні.
67. Провідні тенденції розвитку системи освіти України XX – п.п. XXI ст.
68. Провідні педагогічні та просвітницькі ідеї освітян, науковців, громадських та культурних діячів України (XX – п.п. XXI ст.)
69. Інтеграційно-інтернаціональний характер освіти.
70. Поняття полікультурної освіти у вітчизняному науковому просторі.
71. Поняття «полікультурність».
72. Полікультурна освіта та полікультурне виховання у сучасних концепціях освіти і виховання в Україні.
73. Акультураційний підхід до розуміння сутності полікультурної освіти та полікультурного виховання.
74. Діалоговий підхід до розуміння сутності полікультурної освіти та полікультурного виховання.
75. Соціально-психологічний підхід до розуміння сутності полікультурної освіти та полікультурного виховання.
76. Мета полікультурного виховання.
77. Міжкультурна освіта: цілі та завдання.
78. Міжкультурна освіта у формуванні толерантності та поважного ставлення до Іншого та культури Іншого.

79. Освіта пограниччя.
80. Регіональна освіта.
81. Освіта меншин.
82. Освіта емігрантів.
83. Освіта біженців.
84. Міжкультурна комунікація та її значення для професійної діяльності.
85. Формування полікультурної компетентності людини.
86. Формування міжкультурної компетентності людини.
87. Зарубіжний досвід міжкультурної освіти.
88. Зарубіжний досвід полікультурної та міжкультурної освіти (на прикладі Європейських країн).
89. Аналіз досвіду впровадження культурологічного підходу в освіті у республіці Польща.
90. Поняття «ідентичність» та «ідентифікація».
91. Типи ідентичності.
92. Суть поняття «багатовимірні ідентичність».
93. Формування культурної ідентичності людини.
94. Формування національної ідентичності людини.
95. Формування етнічної ідентичності людини.
96. Міжкультурна та соціокультурна ідентичність особистості.
97. Важливість подолання бар'єрів міжкультурної комунікації.
98. Діалог культур як умова формування полікультурної картини світу особистості.
99. Міжнародні молодіжні зустрічі у формуванні міжкультурної компетентності.
100. Різновиди взаємодії національних культур.

VIII. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО ВСЬОГО КУРСУ

Основна література:

Агадуллін Р. Р. Полікультурна освіта : методолого-теоретичний аспект / Р. Р. Агадуллін // Педагогіка і психологія. – 2004. – № 3(44). – С. 18–29.

Аванесова Г. А., Астафьева О. Н. Социальная и культурная политика в регионе в условиях российских преобразований / Г. А. Аванесова, О. Н. Астафьева // Наука о культуре: итоги и перспективы: Науч.-информ. сб. – М.: РГБ; Информкультура, 2002.- № 2.– С. 28–84.

Андрущенко В. П. Основні тенденції розвитку вищої освіти України на рубежі століть. (Спроба прогностичного аналізу) / В. П. Андрущенко // Вища освіта України. – 2001. – № 1. – С. 16.

Алексеева Т. И. Город как саморазвивающаяся система: контуры новой парадигмы / Т. И. Алексеева // Город как социокультурное явление исторического процесса. – М.: Наука, 1995. – С. 38–46.

Алексеева О. В. Пріоритети й перспективи полікультурного виховання / О. В. Алексеева // Педагогіка і психологія. – 2004. – № 4(45). – С. 60–62.

Багатокультурність і освіта. Перспективи запровадження засад полікультурності в системі середньої освіти України. Аналітичний огляд та рекомендації / за ред. О. Гриценка ; Укр. центр культур. дослідж. – К.: УЦКД, 2001. – 55 с.

Багацький В. В., Кормич Л. І. Культурологія: Історія і теорія світової культури ХХ століття: Навч. посібник / В. В. Багацький, Л. І. Кормич. – К.: Кондор, 2004. – 304 с.

Баканурський А. Культурологія / А. Баканурський. — К., 2004.

Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації / Ф. С. Бацевич. – К.: Довіра, 2007. – 205 с. – (Словники України).

Беспалов П. В. Компьютерная компетентность в контексте личностно ориентированного обучения / П. В. Беспалов // Педагогика. 2003. – №4. – С. 41–45. – С. 41.

Беспалько В. П. Педагогика и прогрессивные технологии обучения / В. П. Беспалько. – М.: ИРПО, 1996.– 337 с.

Бех І. Д. Цінності як ядро особистості / І. Д. Бех // Цінності освіти і виховання: науково-методичний збірник / за заг. ред. О. В. Сухомлинської. – К., 1997. – С. 8–11.

Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел.]. – К.: Ірпінь: ВТО «Перун», 2004. – 1440 с. – С. 520.

Бицилли П. М. Элементы средневековой культуры / П.М. Бицилли. – Спб., 1995. – 242 с.

Більченко Є. Проблема тексту культури в змісті освіти / Є. Більченко // Шлях освіти. – 2007. - №3. – С. 8-12.

Бокань В. Культурологія / В. Бокань. — К.: МАУП, 2000.

Гаганова О. К. Поликультурное образование в США: теоретические основы и содержание / О. К. Гаганова // Педагогика. – 2005. – № 1. – С. 86 – 95.

Гончаренко Л. А. Ознайомлення учнів з основами полікультурності на уроках гуманітарних дисциплін / Л. А. Гончаренко // Таврійський вісник освіти : наук.-метод. журнал. – 2003. – № 3. – С. 149 – 152.

Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – Київ: Либідь, 1997. – 376 с. – С. 36, 198.

Гулецька Я. Г. Розвиток полікультурної компетентності майбутніх учителів (досвід США) / Я. Г. Гулецька // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). – № 2. – Бердянськ: БДПУ, 2008. – С.258 – 262.

Гуревич П. Культурологія: Учебник. / П. Гуревич. – М.: Гардарики, 2005. – 280 с.

Гуренко О. І. Полікультурна освіта в Україні: до сутності поняття / О.І. Гуренко // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). – Бердянськ: БДПУ, 2009. – № 1.– С. 95 – 103.

Даниленко В. Методологічні проблеми неперервної професійної освіти / В. Даниленко, К. Левківський, В. Мележик // Вища школа – 2003. – № 2 – 3.– С. 38 – 39.

Данилюк А. Я. Принцип культурогенеза в освіті / А. Я. Данилюк // Педагогіка. – 2008. - №10. – С. 3–8.

Державна Національна програма «Освіта» («Україна – ХХІ століття»). – К.: Райдуга, 1994. – 61 с.

Державний стандарт базової і повної середньої освіти [Електронний ресурс] : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 14 січ. 2004 р.. – № 24. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/24-2004-%D0%BF>– Загол. з екрану.

Державний стандарт початкової загальної освіти [Електронний ресурс] : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 20 квіт. 2011 р. № 462. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/462-2011-%D0%BF>– Загол. з екрану.

Деркач В. В. Полікультурна освіта і виховання в початкових школах Польщі / В. В. Деркач // Вісник Черкаського університету: наук. журнал. Серія: Педагогічні науки. – Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького. – Вип. 132. – С. 21–29.

Джуринский А. Н. Поликультурное воспитание: сущность и перспективы развития / А. Н. Джуринский // Педагогіка. – 2002. – № 10. – С. 93 – 97.

Дуликов В. З. Об организационных принципах социально-культурной деятельности / В. З. Дуликов // Инновационные технологии подготовки социокультурных менеджеров: Сб. науч. ст. / Под науч. ред. В. М. Чижикова. – М.: МГУКИ, 2004. – 170 с.

Зданевич Л. В. Культурно-соціальна ідентифікація особистості дошкільника як складова полікультурного виховання / Л. В. Зданевич // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти: зб. наук. пр. / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоевої. – Хмельницький: ПП Заколотний М.І., 2011. – С. 251 – 257.

Здійснення мовної політики в освіті, навчання мовами національних меншин України та вивчення цих мов / Офіційний сайт М-ва освіти і науки, молоді та спорту України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/index.php/ua/2865-zd%D1%96ysnennya-movnoi-pol%D1%96tiki-v-osv%D1%96t%D1%96-navchannya-movami-nats%D1%96onalnih-menshin-ukraini-ta-vivchennya-tsih-mov>. – Загол. з екрану.

Зимняя И. А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования / И. А. Зимняя // Высшее образование; под ред. В. М. Филипповой. – М.: Центр сравнительной образовательной политики, 2003. – 303 с. – С.34-36.

Зязюн І. А. Аксиологічні орієнтири сучасної культури / І. А. Зязюн / Проблеми освіти у Польщі та в Україні в контексті процесів глобалізації та євроінтеграції: зб. Матеріалів Міжн. Науково-практичної конференції. – 22-24 квітня, 2009 р. Київ-Житомир / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоєвої.– К.: КІМ, 2009. – С. 46-48.

Зуєв В. Криза освіти: український контекст / Віталій Зуєв, Валентина Зуєва// Вища освіта України. – 2010. – № 2. – С. 8.

Івашко О. А. Основні напрями досліджень полікультурної освіти в Україні / О. А. Івашко // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти: зб. наук. праць / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоєвої. – Хмельницький: ПП Заколотний М.І., 2011. – С. 73 – 78.

Івашко О. А. Порівняльна характеристика педагогічних термінів в українській та польській педагогії (полікультурний аспект) / О. А. Івашко // Гуманізація навчально-виховного процесу : зб. наук. пр. / за заг. ред. В. І. Сипченка. – Слов'янськ : СДПУ, 2011. – Вип. 54. – С. 76 – 82.

Національна доктрина розвитку освіти // Освіта України. – 2002. – № 33. – С. 4 – 5.

Національна комісія України в справах ЮНЕСКО <http://www.mfa.gov.ua/unesco/news/detail/37802.htm>– Загол. з екрану.

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [Електронний ресурс]: (Проект). – Режим доступу: http://mgu.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=655:-2012-2021-&catid=23&Itemid=89. – Загол. з екрану.

Клімова Г. П. Освіта і цивілізація. – Харків, 1996. – 159 с.

Комарова М. В. Технологические аспекты организации и постановки социально-культурных программ / М. В. Комарова // Инновационные технологии обучения культурно-досуговой деятельности: Сб. науч. тр. – М.: МГУКИ, 2000. – С. 202–210.

Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Розділи I, II) [Електронний ресурс]: – Режим доступу: http://www.bolognaberlin2003.de/pdf/Lisbon_convention.pdf.

Костєва Н. М. Тезаурусне підгрунття інформаційно-інтелектуального забезпечення наукових досліджень [Електронний ресурс]. – / Н.М. Костєва // Історія науки і біографістика. – 2006. – №1. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/E-Journals/INB/2006-1/06knmznd.html>. – Заголовок з екрана.

Кремень В. Г. Духовність і культура суспільства визначаються розвитком освіти / В.Г. Кремень // Освіта у полікультурних суспільствах / за редакцією Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Єжи Нікіторовича, Світлани Сисоєвої. – Вища педагогічна школа СПВ. Університет в Б'ялостоці. – Варшава, 2012. – 392 с. – С.45–55.

Кремень В. Г. Освіта в структурі цивілізаційних змін / В. Г. Кремень // Освіта. – 2010. – № 47-48 (5430-5431). – С. 4.

Крылова Н. Б. Культурология образования / Н. Б. Крылова. – М.: Народное образование, 2000. – 272 с.

Лукашевич Н. П. Соціологія освіти: Конспект лекцій / Н. П. Лукашевич, В. Т. Солодков; под ред. Н. П. Лукашевича. – К.: МАУП, 1997. – 224 с. – С. 94.

Мудрак В. І. Соціокультурний аспект розвитку вищої освіти в постіндустріальному суспільстві // *Культура і сучасність*. – 2005. – № 1. – С. 119–127.

Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учеб. пособие для студ. пед. Вузов и системы повыш. квалиф. пед. Кадров / Под ред. Е. С. Полат. – М., 2000. – 272 с.

Неперервна професійна освіта: філософія, педагогічні парадигми, прогноз: [моногр.] / В. П. Андрущенко, І. А. Зязюн, В. Г. Кремень та ін. / за ред. В. Г. Кременя. – К.: Наукова думка, 2003. – С. 226–228.

Огнев'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку / В. О. Огнев'юк. – К.: Знання України, 2003. – 448 с. – Бібліогр.: с. 437–446.

Огнев'юк В. О. Освіта – сутність часу! [Електронний ресурс] / В. О. Огнев'юк // Коментарі до Інформаційного збірника МОН України. – 2009. – № 11. – Режим доступу до журн.: www.ipro.org.ua/files/новини/ОСТАННІ_НОВИНИ/2009/.../2.do.

Огнев'юк В. О. Еволюційний поступ освіти в контексті освітології / Віктор Огнев'юк // *Освіта у полікультурних суспільствах* / за редакцією Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Єжи Нікіторовича, Світлани Сисоевої. – Вища педагогічна школа СПВ. Університет в Б'ялостоці. – Варшава, 2012. – 392 с. – С. 117–129.

Огнев'юк В. О. Роль освіти у формуванні цінностей демократичного суспільства / В. О. Огнев'юк // *Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти: зб. наук. праць* / за ред. Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Світлани Сисоевої. – Хмельницький: ПП Заколотний М.І., 2011. – 433 с.

Освітологія: витоки наукового напрямку: Монографія / За ред. В. О. Огнев'юка; Авт. кол. В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоева, Л. Л. Хоружа, І. В. Соколова, О. М. Кузьменко, О. О. Мороз. – К.: ВП «Едельвейс», 2012. – 336 с.

Паламарчук В. Ф. Як виростити інтелектуала / В. Ф. Паламарчук. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. – 152 с.

Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: Монографія / С. О. Сисоева, А. М. Алексюк, П. М. Воловик, О. І. Кульчицька, Л. Є. Сігаєва, Я. В. Цехмістер та ін.; За ред. С. О. Сисоевої. – К.: ВІПОЛ, 2001. – 502 с.

Пилинський Я. Сучасна багатокультурність має міцне українське коріння / Ярослав Пилинський // *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини* / гол. ред. М. Т. Мартинюк. – Умань: ПП Жовтий О. О., 2009. – Ч. 2. – С. 258–268.

Пекар В. Про національні ідентичності [Електронний ресурс] / В. Пекар. – Режим доступу: www.ji-magazine.lviv.ua– Загол. з екрану.

Про перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2006 р. № 1719. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/pravo>.

Рогова О. Г. Аксиологічний аспект гуманітарної парадигми освіти [Електронний ресурс] / О. Г. Рогова // *Філософія* №4 (72). – 2010. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Grani/2010_4/F-7.pdf.

Сисосва С. О. Розвиток освіти в умовах полікультурного глобалізованого світу / С. О. Сисосва // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти: зб. наук. праць / за ред. Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Світлани Сисосвої. – Хмельницький: ПП Заколотний М.І., 2011. – 433 с. – С. 49 – 56.

Сисосва С. О. Освіта у сучасному світі / С. О. Сисосва / Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти: матер. Всеукр. наук.-практ. конф., 15 груд. 2010 р. / МОН України, НАПН України, ГУОН КМДА, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка та ін. / За заг. ред. Огнев'юка В. О. [редкол.: В. О. Огнев'юк, Л. Л. Хоружа, С. О. Сисосва, Г. С. Лозко]. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2010. – 192 с. – С. 10–15.

Сисосва С. О., Соколова І. В. Проблеми неперервної професійної освіти: тезаурус наукового дослідження: наук. видання / С. О. Сисосва, І. В. Соколова / НАПН України. Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих, МОН. Маріупольський держ. гуманітарний ун-т – Київ; Видавничий Дім «ЕКМО», 2010. – 362 с.

Сергеева Т. Современное образование в контексте парадигмы «личность – образование – социум» / Т. Сергеева // Дайджест педагогічних ідей та технологій школа-парк. – 2001. – № 5–6. – С. 26–30.

Соколова І. В. Соціокультурна ідентичність і полікультурна освіта: педагогічний дискурс / І. В. Соколова // Edukacja w społeczeństwach wielokulturowych / Red. W. Kremen, T. Lewowicki, J. Nikitorowicz, S. Sysojewa. – Warszawa: Wyzsza Szkoła Pedagogiczna ZNP, Uniwersytet w Białymstoku, 2012. – S. 317 – 327.

Скідін О. Л. Управління освітою: теоретико-методологічний аналіз соціальних технологій: [монографія] / О. Л. Скідін. – Запоріжжя: ЗДУ, 2000. – 291 с. – С. 47 – 59.

Філіпчук Г. Г. Культурологічна основа сучасної освіти / Г. Г. Філіпчук // Педагогічна і психологічна науки в Україні (до 15-річчя АПН України) / ред. колегія Сухомлинська О. В., Бех І. Д., Луговий В. І. – К.: Педагогічна думка, 2007. – Т.2. Дидактика, методика, інформаційні технології. – 367 с. – С. 37– 45.

Флиер А. Я. Культурология образования. Концепция [Электронный ресурс] / А. Я. Флиер // Проблемы культурологического образования. – Режим доступа: http://hischool.ru/moskovskoe_kulturologicheskoe_obshestvo/.

Хоружа Л. Полікультурність і толерантність у системі вищої професійно педагогічної освіти / Людмила Хоружа // Edukacja w społeczeństwach wielokulturowych / Red. W. Kremen, T. Lewowicki, J. Nikitorowicz, S. Sysojewa. – Warszawa: Wyzsza Szkoła Pedagogiczna ZNP, Uniwersytet w Białymstoku, 2012. – S. 167 – 174.

Шилова О. Н. Развитие понятия «тезаурус» в профессиональной подготовке специалистов образования / О. Н. Шилова // Технологические и управленческие аспекты образования взрослых в России. – СПб.: ИОВ РАО, 2000. – С. 71 – 75.

Юдин Э. Г. Системный подход и принципы деятельности: Методологические проблемы современной науки / Э. Г. Юдин – М.: Наука, 1979. – 391 с.

Якуба О. О. Освіта як соціальний інститут // Соціологія: Навч. посібник для студентів.- Харків, 1996.– С. 142–157.

Якса Н. В. Міжкультурна взаємодія суб'єктів освітнього процесу: Навчальний посібник/ Н. В. Якса. – Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – 312 с.

A Framework for Qualifications of the European Higher Education Area 2005 The National IT and Telecom Agency, Denmark [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.netboghandel.dk.

Bachman L., Palmer A. The construct validation of some components of communicative proficiency // TESOL Quarterly, 1982. – Vol. 16. - №4. – P. 449-465.

Byram M. Language and Culture Learning: The Need for Integration. In Germany. Its Representation in Textbooks for Teaching German in Great Britain. – Frankfurt / M.: Moritz Diesterweg, 1993.

Harding, Lowry W. Educology: The Fourth Collection // Lowry W. Harding. – Columbus, Ohio: Association for the Study of Educology, 1965.

Harding, Lowry W. More Essays in Educology /Lowry W. Harding. – Columbus, Ohio: Association for the Study of Educology, 1964.

Aleksander T. Edukacja do międzykulturowości / Tadeusz Aleksander // Edukacja dla interkulturowości / S. Kaczor, T. Sarleja. – Warszawa – Radom, 2009. – S. 7–30.

Kuźmenko, Olga. Oświatologia – nowy kierunek zintegrowanego poznawania oświaty / Olga Kuźmenko / Całościowe ujęcia edukacji – ku spotkaniu z oświatologią; redakcja: Tadeusz Lewowicki, Wiktor O. Ogniewjuk, Swietłana O. Sysojewa. – Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZNP. – Warszawa, 2011- S.199-206.

Lewowicki T. W poszukiwaniu modelu edukacji międzykulturowej / Tadeusz Lewowicki // Edukacja wobec ładu globalnego / T. Lewowicki, J.Nikitorowicz, T. Pilch, S.Tomiuk(red.). – Warszawa, 2002. – S.25 – 26.

Sysojewa, Swietłana. Oświata jak obiekt badań / Swietłana Sysojewa // Całociowe ujęcia edukacji – ku spotkaniu z oświatologią. Red. T. Lewowicki, W. Ogniewjuk, S. Sysoewa. Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZPN, Warszawa, 2011. – 242 s., – S.67 – 85.

Додаткова література:

Альтшуллер Г. С. Найти идею. Введение в теорию решения изобретательских задач / Г. С. Альтшуллер. – Новосибирск: Наука, 1986.

Ананьян Е. Л. Полікультурне виховання учнів у гімназіях України (друга половина XIX - початок XX століття): автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Е. Л. Ананьян; Полтавський держ. педагогічний ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – 20 с.

Ананьев Б. Г. Человек как предмет познания // Избр. психол. тр.: В 2 т. – М.: Педагогика, 1980. – Т.1. – 232 с.

Антонюк Р. І. Двомовне навчання як реалізація принципу полікультурності в Україні, Румунії та Молдови: моногр. / Р. І. Антонюк. – К.: Лист, 1999. – 288 с.

Бондар В. І. Дидактика: ефективні технології навчання студентів / В. І. Бондар. – К.: Вересень, 1996. – 129 с.

Гулідова А. О. Застосування вчителем англійської мови інтерактивних технологій полікультурного виховання: деякі аспекти проблеми / А. О. Гулідова // Науковий вісник Миколаївського державного університету. Педагогічні науки : зб. наук. пр. – Миколаїв: МДУ, 2007. – Вип. 15.– С. 174–179.

Енциклопедія освіти / Академія педагогічних наук України; гол. ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

Жарков А. Д. Технология культурно-досуговой деятельности. Учебно-методическое пособие / А. Д. Жарков.- 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Профиздат, 2002. – 288 с.

Закон України «Про освіту» // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 21.

Зязюн Л. Гуманістична парадигма освіти і виховання / Л. Зязюн // Вища освіта України. – 2002. – № 3. – С. 111–116.

Каптерев А. И. Технологии в социокультурной сфере: Учеб.- метод. комплекс для студентов всех форм обучения по специальности «Прикладная информатика» / А.И. Каптерев. – М., 2003. – 40 с.

Кларин В. М. Педагогическая технология в учебном процессе / В. М. Кларин - М., 1989. - 148 с.

Клімова Г. П. Освіта і цивілізація / Г. П. Клімова – Харків, 1996. – 159 с.

Комплексне дослідження духовної культури слов'ян / За ред. В. М. Русанівського та ін. – К., 2004. – 168 с.

Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура: Курс лекцій / М. В. Кордон. – К.: ЦУЛ, 2003. – 508 с.

Кресіна І. Українська національна свідомість і сучасні політичні процеси: (Етнополітологічний аналіз): Монографія / І. Кресіна. - К.: Вища школа, 1998. – 303 с.

Культура: теорії і проблеми: Учебное пособие для студентов и аспирантов гуманитарных специальностей / П. Ф. Кузнецова, В. М. Межуев, И. О. Шайтанов и др. – М.: Наука, 1995. – 279 с.

Культурологія: українська та зарубіжна культура: Навч. посібник / За ред. проф. М. М. Заковича. – К.: Знання, 2004. – 567 с.

Кумбс Ф. Г. Кризис образования в современном мире: системный анализ / Ф. Г. Кумбс. – М.: 1970. – 261 с.

Монтессори М. Значение среды в воспитании / М. Монтессори // Частная школа. – 1995. – №4. – С.122–127.

Сисоєва С. О. Сфера освіти як об'єкт дослідження / С. О. Сисоєва // польсько-український/ українсько-польський щорічник «Освітologia». – К.: ВП «Едельвейс». – 2012. – Випуск І. – 120 с. – С. 22-29.

Смирнова М. С. Социально-культурное многообразие в зеркале методологии / М. С. Смирнова // Юбщественные науки и современность. –1993. – №1. – С. 15–20.

Соколова І. В. Розвиток вищої освіти в Україні: полікультурний аспект / І. В. Соколова // Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти : зб. наук. пр. / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоєвої. – Хмельницький: ПП Заколотний М.І., 2011. – С. 277 – 282.

Сучасний словник педагогічних термінів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://konserg.ucoz.ua/load/28-1-0-381>– Загол. з екрану.

Фейдмен Д., Фрейгер Р. Теория и практика личности - ориентированной психологии / Джеймс Фейдмен, Роберт Фрейгер. – М.: ВНИИ, ТИ, 1996. – 430 с.

Флиер А. Категории культурологи / А.Флиер // Культурология. XX век. Словарь – СПб.: Университетская книга, 1997. – С. 182–183.

Ярошенко А. О. Ціннісний дискурс освіти / А. О.Ярошенко. – К., 2004. – 300 с.

Ярошенко Н. Н. Педагогические парадигмы социально-культурной деятельности: Уч.посobie / Н. Н. Ярошенко. – М., 2004.- 345 с.

Bachman L., Palmer A. The construct validation of some components of communicative proficiency // TESOL Quarterly, 1982. – Vol. 16. – №4. – P. 449

Aleksander T. Edukacja do międzykulturowości / Tadeusz Aleksander // Edukacja dla interkulturowości / S. Kaczor, T. Sarleja. – Warszawa – Radom, 2009. – S. 7–30.

Edukacja międzykulturowa. Poradnik dla nauczyciela / pod red. Anny Klimowicz. – Warszawa : CODN, 2004. – 340 s.

Grzybowski Prz. P. Edukacja europejska – od wielokulturowości ku międzykulturowości (konceptje edukacji wielokulturowej i międzykulturowej w kontekście europejskim – ze szczególnym uwzględnieniem środowiska frankofońskiego) / Przemysław Paweł Grzybowski – Bydgoszcz, 2005. – S. 35.

Интернет-ресурси:

<http://www.mon.gov.ua> – Офіційний сайт МОН України

<http://www.osvita.com> – Єдине освітнє інформаційне вікно України

<http://www.eu-edu.org> – Європейський освітній портал

<http://www.osvita.org.ua> – Освітній портал